

SĀARUN WOODA

Sāarun Woodan tirerun gari sun sǎomǎ wooda ye Isireliba ba swīi ba ka Gusunǎ sǎwa. Yāku kowoba ba tǎmbu wooda ye sǎosi. Wooda ye, ya bu sǎosimǎwa gǎa ni nu disi mǎ ka ni nu ñ disi mǎ. Ya maa nεε, n weene Isireliba ba n dεere bu sere Gusunǎ susi.

Tire ten kpunaa

1. Yākunun wooda, wiru 1n di sere wiru 7.
2. Wooda ye ba yi yāku kowobun sǎ, wiru 8n di sere wiru 10.
3. Ye ya disi mǎ ka ye ya ñ disi mǎ, wiru 11n di sere wiru 15.
4. Toranun yākunu, wiru 16.
5. Dεerasiabu ka sāarun wooda, wiru 17n di sere wiru 27.

YĀKU NI ISIRELIBA BA KOO KO

Yāku dǎo mwaararuginu

¹ Yinni Gusunǎ u Mǎwisi soka saa win kuu bekurugii tǎn mi ba ra nǎn sǎn di. ² U nǎn sǎowa u nεε, a Isireliba sǎowǎ a nεε, ben goo ù n kī u nε, Yinni Gusunǎ yākuru kua, u koo kpī u ketε go, ñ kun mε yāaru.

³ N n yāku dǎo mwaararugira yēro u mǎ ka ketε, ketε ye, ya ko n sǎawa ketε kineru te ta ñ alebu gaa mǎ. U koo yāku te kowa nen sǎa yerun kǎnnǎwǎ, kpa u ka nε, Yinni Gusunǎn durom wa. ⁴ U koo win nǎma sǎndiwa ketε yen wiru wǎllǎ ye nε Gusunǎ na wura yu ka win durum wukiri. ⁵ U koo ketε ye gowa nε, Yinni Gusunǎn wuswaaǎ nen kuu ten kǎnnǎwǎ.

Aronin bibu be ba sãa yāku kowobu, beya ba koo yen yem sua kpa bu mu yēka bu ka yāku yee ten nɔɔ bɔka sikerena. ⁶ Yen biru ba koo sabe te kokuwa kpa bu ten yaa bɔtiri. ⁷ Yāku kowo bera ba koo yāku dāa yi yi kpa bu dɔɔ doke. ⁸ Dɔɔ wi sɔɔra ba koo ye kpuro doke ka yen wiru ka yen gum. ⁹ Ba koo yen bɔsɔ yānu ka yen wɔbunu kpuro teawa kpa yāku kowobu bu ye kpuro dɔɔ doke. Ya ko n sãawa yāku dɔɔ mwaararuginu nìn nubura koo nɛ, Yinni Gusunɔ dore.

¹⁰ Goo ù n maa yāku dɔɔ mwaararugiru m̀ ka yāaru, ñ kun mɛ ka boo, yāa kinera u koo go, ñ kun mɛ boo kineru te ta ñ alebu gaa mɔ. ¹¹ U koo tu sakawa yāku yerun sɔɔ yēsɔn nɔm geu gia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa yāku kowobu bu ten yem sua bu yēka yēka bu ka yāku yerun nɔɔ bɔka sikerena. ¹² U koo yaa ye bɔtiriwa kpa u kpɛɛ yāku dɔɔ sɔɔ ka yen wiru ka yen gum sannu. ¹³ U koo yen bɔsɔ yānu ka yen wɔbunu sua u teawa, kpa yāku kowo u ye kpuro sua u dɔɔ doke, yu dɔɔ mwaara mam mam. Ya ko n sãawa yāku dɔɔ mwaararugiru tèn nubura koo nɛ, Yinni Gusunɔ dore.

¹⁴ Goo ù n yāku dɔɔ mwaararugiru m̀ ka gunɔsu, kparukona u koo ka tu ko, ñ kun mɛ totobɛrɛnu. ¹⁵ Yāku kowo u koo ka gunɔ ge na yāku yerɔ. Kpa u gen wiru bura kpa u gen yem yēka yēka yāku yee ten yēsɔɔ. ¹⁶ U koo gen sansu wukiriwa kpa u gen yɔɔru wīa u kɔ yāku yerun sɔɔ yari yeru gia mi ba ra torom wisi. ¹⁷ Kpa u gu bera bɛsi yiru u kun sɔsianɛ. Yen biruwa u koo gu dɔɔ kpɛɛ, kpa gu dɔɔ mwaara. Ya ko n sãawa yāku dɔɔ mwaararugiru tèn nuburu ta koo nɛ Yinni Gusunɔ dore.

Yāku ni ba kua ka dīa binnu

2

¹ Goo ù n kī u Yinni Gusunə yākuru kua ka win dīa binnu, soma u koo sua, u mu burina ka gum ka sere turare ye ba ra dōo doke yāku yerə. ² U koo ka ye dawa Aronin bibun mi be ba sāa yāku kowobu. Ben turowa u koo som mēn nəm wəo teeru saka u doke yāku yerun wəllə ka turare ye kpuro kpa u dōo doke. Yera ya koo de Gusunə u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunə dore. ³ Som mē mu tie mu ko n sāawa Aroni ka win bibugim. Mu kuawa mi dīa dēranu, domi ba ka nu Yinni Gusunə yākuru kua.

⁴ À n Yinni Gusunə yākuru kuamme ka kira ni ba wəowa, kaa nu kowa ka som mē ba gum yēka n̄ kun mē mē ba ka gum burina ba n̄ seeyatia doke.

⁵ Bà n koo yāku te kon na ka kira ni ba sənwa, ba koo nu kowa ka som buu te ba burina ka gum, seeyatia sari. ⁶ Yen biru ba koo nu muririwa kpa bu gum yēka nin wəllə. Ya ko n sāawa yākuru.

⁷ Bà n koo yāku te kon na, ka kira te ba koo wə, ba koo tu kowa ka som buuru te ba burina ka gum.

⁸ Ba koo ka yāku kira te dawa Yinni Gusunən sāa yerə. Kpa u tu yāku kowo wē u ka tu da yāku yerə.

⁹ U koo ten garu mura te ta koo de Yinni Gusunə u n yēro yaaye kpa u tu dōo doke yāku yee ten mi, kpa tu dōo mwaara. Ta ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunə dore.

¹⁰ Kira ni nu tie, Aroni ka win biba ba ni mə. Nu kuawa mi dīa dēranu domi ba ka nu Gusunə yāku dōo mwaararugiru kua.

¹¹ Kira ni ba koo ka yāku dōo mwaararugiru ko kpuro, bu ku raa nu seeyatia doke, bu ku raa maa nu tim doke. ¹² Kaa kpī a ka wunen dīa gbiikinu

Yinni Gusunɔ naawa. Adama a n̄ ka nu yāku dɔɔ mwaararuginu m̀ yāku yerɔ.

¹³ Dīa ni a ka yākuru m̀ kpuro, kaa nu b̄ru dokewa. A ku duari a kun tu doke. Domi b̄ru ta s̄awa wunε ka Gusunɔn arukawanin yīreru. Yen s̄na ba ko n da tu doke yākuru baatere s̄ɔ.

¹⁴ I n kī i ka b̄en gberun dīa gbiikinu na Yinni Gusunɔn mi, i ko i nu s̄mewa kpa i nu nam i sere ka na. ¹⁵ Kpa i ka nu gum burina, i turare s̄ndi nin w̄llɔ. Ya ko n s̄awa yākuru. ¹⁶ Yāku kowowa u koo som mε mu s̄a Gusunɔgim dɔɔ doke ka sere maa turare ye. Yera ya koo de Gusunɔ u n ȳro yaaye. Ya ko n s̄awa yāku dɔɔ mwaararugiru Yinni Gusunɔn s̄ɔ.

Siarabun yākunu

3

¹ Goo ù n siarabun yākuru m̀ Yinni Gusunɔn mi ka ketε kineru, n̄ kun mε ka ketε nia, yen ye u wa kpurowa u koo ka na, ya kun gesi alebu m̄. ² U koo win n̄mu s̄ndiwa ketε yen wiru w̄llɔ kpa u ye saka kuu ten k̄nnɔwɔ mi ba ra Yinni Gusunɔ s̄a. Kpa yāku kowo Aronin bibu bu yen yem yēka bu ka s̄a yerun n̄ɔ b̄ka sikerena. ³ Wee ye ba koo Yinni Gusunɔ dɔɔ dokea, yera gum mε mu b̄sɔ yānu tēke, ⁴ ka gabu swii yiru ka yin gum mε mu yi tēke yēsi yēsikaɔ, ka yen buro ge ga yen woru wukiri. Ba koo gu wīawa ka gabu swii sannu. ⁵ Yāku kowoba ba koo ye kpuro dɔɔ doke yu dɔɔ mwaara ka yāku dɔɔ mwaararugiru sannu. Ya ko n s̄awa yāku t̄n nubura koo Yinni Gusunɔ dore.

⁶ Goo ù n siarabun yākuru m̀ ka yāaru, yāa te u wa kpurowa u koo ka na, baa n̄ n nirun na, ta

kun gesi alebu m̄. ⁷ N n yāa kpendun na, u koo ka tu dawa Yinni Gusun̄n wuswaā. ⁸ Kpa u win n̄ma s̄ndi ten wiru w̄ll̄ u sere tu saka Yinni Gusun̄n kurun k̄nn̄w̄. Saa yera yāku kowobu ba koo ten yem sua bu yēka bu ka yāku yee ten n̄o b̄ka sikerena. ⁹ Wee ye ba koo Yinni Gusun̄ d̄o dokea, yera ten gum, ka ten siru kpuro te ba koo bura saa ten gabu w̄an di, ka gum m̄ mu b̄s̄nu wukiri, ¹⁰ ka ten gabu swii, ka ten gum m̄ mu w̄a yēsā ka ten buro ge ga woru wukiri, ge ba koo w̄a ka gabu swii sannu. ¹¹ Yāku kowo u koo ye kpuro d̄o dokewa yāku yer̄, kpa ya n s̄a yāku d̄o mwaararugiru Yinni Gusun̄n s̄.

¹² Goo ù n maa ka boo yākuru m̄, u koo ka gu dawa Yinni Gusun̄n wuswaā. ¹³ U koo win n̄ma s̄ndiwa boo gen wiru w̄ll̄ kuu ten k̄nn̄w̄, kpa u sere gu saka. Kpa yāku kowobu bu gen yem sua bu yēka yāku yerun n̄o b̄kā bu ka sikerena. ¹⁴ Wee ye ba koo Yinni Gusun̄ d̄o dokea, yera gum m̄ mu gen b̄s̄o yānu tēke, ¹⁵ ka gabu swii yiru ka gum m̄ mu yi tēke ka gen buro ge ga woru wukiri, ge ba koo w̄a ka gabu swii sannu. ¹⁶ Yāku kowowa u koo ye kpuro d̄o doke mu d̄o mwaara. Kpa ya n s̄a yāku d̄o mwaararugiru t̄n nubura koo Yinni Gusun̄ dore.

Yen gum kpuro mu ko n s̄awa Yinni Gusun̄gim. ¹⁷ Yen s̄na baa ñ n saa yeren na, mi i w̄a kpuro, i wooda yeni m̄em n̄w̄ sere ka baadommā, yera i ku yaa gum di, i ku maa yen yem di.

Toranun yākunu

1. Yāku kowo t̄nweron toranun yākuru

4

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Isireliba wooda yeniba sɔɔwɔ a nɛɛ, goo ù n Yinni Gusunɔn wooda gaa tora u kun yɛ, wee ye u koo ko.

³ N n yāku kowon na u tora, ma win tora te, ta Isireliba kpuro torasia, u koo ka kete kinɛ kpɛmbu nawa ge ga ñ alebu gaa mɔ, u go u ka win tora ten suuru wa. ⁴ U koo ka kete ye dawa Yinni Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ, kpa u win nɔma sɔndi yen wiru wɔllɔ u sere ye saka Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ⁵ Yen biru kpa u yen yem sua u ka da kuu ten sɔɔwɔ. ⁶ U koo ka mu win niki bia dekawa, kpa u mu yɛka nɔn nɔɔba yiru kuu ten beku kare ten bera gia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ⁷ Yen biru u koo yem mɛ yɛka kpakoro tèn mi ba ra turare dɔɔ doken kãanɔ te ta wãa kuu ten sɔɔwɔ, kpa u mɛn sukum wisi yāku yerun temɔ te ta wãa kuu ten kɔnnɔwɔ. ⁸ U koo yaa yen gum kpuro wuna mɛ mu wãa bɔsɔ yānu sɔɔ, ⁹ ka yen gabu swii, ka gum mɛ mu gabu swii yi wukiri yɛsi yɛsikaɔ, ka buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wãa ka gabu swii sannu. ¹⁰ Ye ba ra wĩɛ bà n siarabun yākuru mɔ gesi, yera ba koo maa wãa yeni sɔɔ. Yen biru yāku kowo tɔnwerowa u koo ye dɔɔ doke yāku yerun wɔllɔ. ¹¹⁻¹² U koo ye ya tie kpuro gurawa u ka da sansanin biruɔ mi ba gɔsa ba n da yāku dɔɔ mwaararugirun torom kube. Miya u koo yen gɔna ka yaa ye ya tie kpuro dɔɔ doke torom mɛn wɔllɔ, ka yen wiru ka yen wɔbunu ka yen bɔsɔ yānu.

2. Yāku te ba koo ko Isireliba kpuron torarun sɔ

¹³ Isireliba kpuro bà n Gusunɔn wooda gaa sara ba ñ ka baaru, ba torawa mi. ¹⁴ Adama bà n tuba ma

ba torawa mi, ba koo naa kinε kpεmbu gowa bu ka ben tora ten suuru kana. Ba koo ka naa kinε te dawa Yinni Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ. ¹⁵ Kpa Isireliban wirugibu bu ben nɔma sɔndi naa yen wiru wɔllɔ kpa ben turo u ye saka Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ¹⁶ Yāku kowo tɔnwerowa u koo yen yεm fiiko sua u ka da kuu ten mi. ¹⁷ Saa ye sɔɔra u koo yεm mε dεka ka win niki bia kpa u mu yēka nɔn nɔɔba yiru kuu ten beku kare ten deedeeru. ¹⁸ Yen biru, kpa u maa kpakoro tɛn mi u ra turare dɔɔ doken kɔanu yεm yēka. Yεm mε mu tie, kpa u mu wisi yāku yerun temɔ te ta wāa kuu ten kɔnnɔwɔ. ¹⁹ Yen biru u koo yaa yen gum kpuro sua u dɔɔ doke yāku yerun wɔllɔ. ²⁰ Nge mε u raa kua win tiin torarun sɔ, nge mεya u koo ko Isireliba kpuron tora ten sɔ kpa Gusunɔ u sere bu suuru kua. ²¹ Yen biru kpa u ka yaa ye ya tie da sansanin biruɔ kpa bu ye doke dɔɔ sɔɔ nge mε ba raa kua wi, yāku kowon torarun sɔ. Yāku te, ta sāawa Isireliba kpuro bu ka ben torarun suuru wa.

3. Yāku te Isireliban wirugii u koo ko win torarun sɔ

²² Isireliban wirugii goo ù n Gusunɔn wooda gaa sara u ñ ka baaru, u torawa mi. ²³ Adama ù n tuba ma u tora, boo kinεra u koo go te ta ñ alebu gaa mɔ u ka yākuru ko. Kpa Gusunɔ u nùn win tora te suuru kua. ²⁴ U n ka boo ge na, u koo win nɔma sɔndiwa boo gen wɔllɔ kpa u gu saka mi ba ra yāku dɔɔ mwaararuginun yaa sake. Yāku te, ta sāawa torarun suurugiru. ²⁵ Yāku kowo wi, u koo ka win niki bia yεm mε dεkawa kpa u mu yēka yāku yerun kɔanu sɔɔ. Yεm mε mu tie, kpa u mu wisi yāku yee ten temɔ. ²⁶ U koo yaa yen gum kpuro suawa u dɔɔ

doke nge me ba ra siarabun yáku ko. Nge meya yáku kowo tənwero wi, u koo ko u ka wirugii win torarun suuru kana. Saa ye sɔɔ, Gusunɔ u koo nùn tu suuru kua.

4. Yáku te ba koo ko tən diron torarun sɔ

²⁷ Tən diro goo ù n Gusunɔn wooda gaa sara u n ka baaru, u torawa mi. ²⁸ Adama ù n tuba ma u torawa, boo niu ge ga n alebu gaa mɔwa u koo ka yáku ko Gusunɔ u ka nùn win toraru suuru kua.

²⁹ U koo win nɔma sɔndiwa boo gen wiru wɔllɔ kpa u gu saka mi ba ra yáku dɔɔ mwaararugirun yaa sake. ³⁰ Yen biru, yáku kowo u koo na u yem me dɛka ka win niki bia, kpa u mu yɛka yáku yerun kãanɔ, kpa u yem me mu tie wisi yáku yee ten temɔ.

³¹ Yen biru, ba koo yaa yen gum kpuro wɔawa nge me ba ra siarabun yákurugim wɛ. Kpa yáku kowo u mu dɔɔ mɛni, kpa mɛn nuburu tu Yinni Gusunɔ dore. Nge meya yáku kowo wi, u koo ka toro wi suuru kana. Saa ye sɔɔ, Gusunɔ u koo nùn suuru kua.

³² Toro wi, ù n maa kɔn na, u ka yã kpendu yáku ko, yã nira u koo ka na u go, te ta n alebu mɔ, u ka win torarun suuru wa. ³³ U n kɔ u tu go, u koo win nɔma sɔndiwa ten wiru wɔllɔ kpa u tu saka mi ba ra yáku dɔɔ mwaararugirun yaa go. ³⁴ Yen biru yáku kowo u koo yem me dɛka ka win niki bia u mu yɛka yáku yerun kãanɔ. Yem me mu tie kpa u mu wisi sãa yee ten temɔ. ³⁵ Yen biru u koo yen gum wɔawa nge me ba ra siarabun yákurugim wɛ. Yáku kowowa u koo me kpuro dɔɔ doke ka yáku dɔɔ mwaararugiru sannu. Nge meya yáku kowo wi, u koo ko u ka toro wi suuru kana. Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u koo nùn win tora te suuru kua.

5. Tora bwese bwesekan yākunu

5

¹ Su tē nεε, goo u bōrua ma u koo seeda di gāa ni u wan sō, adama u ñ gerua ye u wa, ñ kun mε ye u yē. Saa ye sō, yēro u torawa mi.

² Su tē kpam nεε, goo u gāanu baba ye ya disi mō u kun ka baaru, aa, yaa sabe te ba ku ra din gora? N kun mε gbeeku yaa ye ba ku ra din gora? N kun mε yaa ye ya ra kabirin gora? Saa ye sō, yēro u disi duurawa mi.

³ Su maa tē nεε, goo ù n win winsim baba wi u disi gεε mō yi yi koo nùn tia, n deema u ñ yē, ma u ra ye tuba, yēro u torawa mi.

⁴ Toraru garu wee maa. Su tē nεε, goo u bōrua u win winsim kōsa kua ñ kun mε u nùn gea kua, u ñ bwisika, ù n deema gari yi, gari giriya u gerua, yēro u torawa mi.

⁵ Goo ù n tora nin garu kua, u koo yen tuuba kowa. ⁶ Adama u sere tora ten suuru wa, u koo yāa niru ñ kun mε boo niu gowa u ka Yinni Gusunō yākuru kua. Yen biru yāku kowo u koo nùn suuru kanabun wororu koosi, kpa u sere win torarun suuru wa.

6. Bwēεbwēεbun toranun yākuru

⁷ Goo ù kun kpē u yāa niru ñ kun mε boo niu wa u ka torarun yākuru ko, u koo kpī u kparukonu yiru ñ kun mε totoberenu yiru kasu. Gunō gen teuwa ba koo ka torarun yākuru ko. Kpa bu maa ka teu geni yāku dōō mwaararugiru ko. ⁸ Ba koo gina yāku kowo wi gunō ge wēwa ge ba ka torarun suuru kanabu na mi, kpa u gen wīru bua u kun sōsie. ⁹ Kpa u gen yem dēka u yēke yāku yerun

nɔɔ bɔkaɔ, mɛ mu tie kpa u wisi ten temɔ. Ya ko n sãawa torarun yākuru. ¹⁰ Yen biru yāku kowo u koo gunɔ yiruse sua nge mɛ wooda ya gerua u ka yāku dɔɔ mwaararugiru garu ko. Kpa u nùn suuru kanabun wororu koosi. Nge mɛya Gusunɔ u koo ka yēro suuru kua.

¹¹ Goo ù kun kpɛ u kparukonu yiru ye wa, ñ kun mɛ totoberɛnu yiru ye, u ka som buuru kilo nne na u ka yākuru ko kpa u ka win torarun suuru wa. Adama u ku mu gum doke, u ku maa mu turare doke, domi u ka mu nawa u ka win torarun suuru wa. ¹² U koo ka som mɛ dawa yāku kowon mi kpa yāku kowo wi, u mɛn nɔm kure teeru saka u dɔɔ doke mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugiru ko. Som nɔm kure tee te, ta koo de Yinni Gusunɔ u n yēro yaaye. Yāku tera ta koo de u win torarun suuru wa. ¹³ Saa ye sɔɔ, yāku kowo wi, u koo wi u tora suuru kanabun wororu koosi. Kpa Gusunɔ u nùn win torarun suuru kua.

Kpa yāku kowo u mɛ mu tie sua win tiin sɔ, nge gberun dīanun yākunu.

Yāku ni ba ra ka toranu sɔme

¹⁴ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ¹⁵ goo ù n gāanu nɛni ni n weene u Yinni Gusunɔn wɛ, ma u ñ yɛ ma Yinni Gusunɔgina, wee ye u koo ko win tora ten sɔ. Kaa nùn yāa kinɛru te ta ñ alebu gaa mɔn geeru burawa te u koo kasu u ka na u ka torarun sɔmbun yākuru ko. Kaa ten gee te burawa ka sii geesun gobi yi ba ra di Yinni Gusunɔn kuu bekurugirɔ. ¹⁶ Kpa u ka gāa ni u nɛni mi na. Yen biruwa u koo maa ka nɪn bɔnu nɔɔbusen tia na. Yāku kowowa u koo ye wɛ. Yāku kowo wiya u koo nùn torarun yākuru kua, kpa u sere suuru wa.

17 Goo ù n Yinni Gusunɔn wooda gaa sara, baa u kun yē, u torawa mi. Yen torara ko n nùn wāasiwa. 18 Yen sō, u koo ka yāa kineru te ta ñ alebu gaa mɔ dawa yāku kowon mi, win tora ten sō nge mε n weenε u kɔsia. Kpa yāku kowo u nùn suuru kanabun wororu koosi. Saa ye sɔɔra Gusunɔ u koo nùn suuru kua. 19 Ya ko n sāawa torarun sɔmbun yākuru. Domi yēro u Yinni Gusunɔ torariwa.

20 Yinni Gusunɔ u kparam Mɔwisi sɔɔwa u nεε, 21 goo ù n win winsim weesu kua gāa ni u nùn berusie sɔɔ, ñ kun mε u bɔkura, ñ kun mε u gbɛna, ñ kun mε u kawa, 22 ñ kun mε u gāanu dɔba ma u siki, ñ kun mε u bōri weesugii kua, 23 tɔnu win bweseru u Yinni Gusunɔ torariwa mi. U koo gāa ni u gbɛna mi wesia, ñ kun mε ni u kawa mi, ñ kun mε ye ba nùn berusia mi, ñ kun mε ye u dɔba ma u siki, 24 ñ kun mε yèn bōri u kua mi. Adama n ñ mɔ ye tɔna u koo wesia. U koo maa yen bɔnu nɔɔbusen tia kɔsiawa dɔma te u koo win torarun sɔmbun yākuru ko. 25 U koo ka yāa kineru dawa yāku kowon mi, te ta gāa nin gobin saka tura bu ka ye Yinni Gusunɔ yākuru kua. 26 Yinni Gusunɔn wuswaaɔra yāku kowo u koo nùn suuru kanabun wororu koosi. Yen biru Gusunɔ u koo yēro suuru kua, baa ñ n mɛren na win torara nε.

Yākunun woodaba

1. *Yāku dɔɔ mwaararugii te yāku kowobu ba ko n da ko*

6

1 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nεε, 2 a Aroni ka win bibu wooda yeni wēeyɔ a nεε, wee ye ya sāa yāku dɔɔ mwaararugirun wooda.

Ten yāku yaa ya ko n wāawa dōo sōo wōku giriru, kpa bu ku de dōo wi, u gbi sere yam mu ka sāra. ³ Yen biru yāku kowo u koo win tako sebewa ka win sokoto kpiriru kpa u yāku dōo mwaararugii ten torom gura u yi yāku yee ten bōkuo. ⁴ Yen biruwa u koo win yāa ni pota kpa u kpaanu doke u sere torom me sua u ka yari sansanin di. Kpa u ka mu da yam mi ba gōsa men sō u yi mi. ⁵ Dōo wi u mwaaramo yāku yee ten mi, ba n̄ koo de u gbi pai! Bururu baatere yāku kowo u ko n da tu dāa dokewa. Yen wōllōwa u koo yāku yaa sōndi ka sere siarabun yāku gum. ⁶ Dōo u ko n wāawa yāku yee te sōo sere ka baadommao, ba n̄ koo de u gbi.

2. Yākuru te ba ra ko ka gberun dīanu

⁷ Yāku te ba ra ko ka gberun dīanun wooda wee.

Aronin biba ba ko n da ka tu de yāku yerō Yinni Gusunon wuswaa. ⁸ Kpa ben wi u yākuru mō dōma te, u som nōm kure teeru sōka me ba ka yākuru na me ba gum wisi, ka turare kpuro, kpa bu ye kpuro menna bu dōo doke kpa ten nuburu tu Gusunō dore kpa u n yēro yaaye. ⁹⁻¹⁰ Som me mu tiara Aroni ka win biba ba koo me di. Yera ya ko n sāa begia yāku dōo mwaararugiru sōo. Adama ba koo mu diwa Yinni Gusunon kuu bekurugirun yaara. Ba n̄ me pēe seeyatia dokemō. Ya sāawa nenem nge yāku te ba kua bu ka torarun suuru wan dīanu, n̄ kun me te ba ra ka toraru sōmen dīanu. ¹¹ Aronin bii tōn durō baawurewa u koo dīa ni di. Yeni ya ko n sāawa wooda win hibun bweseru sōo sere ka baadommao. Tōn tuko wi u koo nu baba kpuro u koo gbiwa.

12 Yinni Gusunə u kpam Məwisi sɔwə u nɛɛ, yāku te Aroni ka win bibu ba koo Yinni Gusunə kua wee.

13 Bā n Aroni ka win bibu tusia ma ba kua nɛn yāku kowobu, saa dɔma ten diya ba ko n da som kilo ita ka yākuru ko tɔɔ baatere, tia ka bɔnu bururu, yoka maa tia ka bɔnu. 14 Ba koo som mɛ mɔmwa buturu buturu, kpa bu mɛ sɔmɛ siru sɔɔ ka gum, kpa mɛn nuburu tu nɛ, Yinni Gusunə dore.

15 Yāku kowo wi ba gum tāre ba gɔsa Aronin bibu sɔɔ u ka nùn kəsire ko, win tii u koo tu kowa. Ya ko n sāawa wooda sere ka baadommaɔ nɛ, Yinni Gusunən sɔ. Ba koo som mɛ dɔɔ dokewa kpuro.

16 Yāku te yāku kowon tii u kua, ba koo de tu dɔɔ mwaarawa mam mam, ba n koo tu di.

3. *Yāku te ba koo ko bu ka suuru kana*

17 Yinni Gusunə u maa Məwisi sɔwə u nɛɛ, 18 a Aroni ka win bibu sɔwə a nɛɛ, yāku te ba koo ko bu ka suuru kanan wooda wee.

Yam mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugirun yāku yaa sake, miya ba koo yāku tenin yaa saka. Ya ko n sāawa gāa dɛɛranu. 19 Yāku kowo wi u koo yāku te ko wiya u koo ye di. U koo ye diwa yam dɛɛramɔ, kuu ten yaaraɔ. 20 Tɔn tuko wi u koo yāku yaa ye baba kpuro u koo gbiwa. Yāku yaa yen yem mù n wisi win yaberɔ u koo tu teawa yam dɛɛram mi.

21 Bā n tu sawa wekeru sɔɔ te ba kua ka sɔndu, ba koo weke te kɔrawa. N n maa weke te ba kua ka sii gandun na, ba koo tu teawa sāa sāa ka nim. 22 Yāku kowo tɔn durɔ baawurewa u koo kpī u tu di domi ta sāawa dīa dɛɛranu. 23 Adama ba n koo torarun yāku yaa tem tɛn yem ba ka dua sāa yerɔ. Ba koo ye dɔɔ dokewa yu dɔɔ mwaara mam mam.

4. *Yāku te ba ra ko bu ka toraru sɔmɛ*

7

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, yāku te ba ra ko bu ka toraru sɔmɛn wooda wee.

Yāku te, ta ko n sāawa yāku dɛɛraru. ² Mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugirun yaa sake, miya ba koo maa ten yaa saka, kpa bu yaa yen yɛm yɛka yāku yerun nɔɔ bɔkaɔ bu ka sikerena. ³ Yaa mi ba koo ka Yinni Gusunɔ yākuru kua wee, yera yen gum kpuro, ka yen siru ka bɔsɔ yānun gum, ⁴ ka yen gabu swii yiru, ka gum mɛ mu yi tɛke yɛsi yɛsika, ka yen buro ge ga woru wukiri. ⁵ Yāku kowo u koo ye kpuro dɔɔ dokewa yāku yerɔ Yinni Gusunɔn sɔ. Yāku te, ta sāawa te ta koo toraru sɔmɛ. ⁶ Yāku kowo tɔn durɔ baawurewa u koo tu di. Ba koo tu diwa yam dɛɛramɔ domi ta sāawa dīa dɛɛranu. ⁷ Yen wooda ye, ya sāawa tia ka torarun yākurugia. Yāku kowo wi u yāku te kua, wiya u yen yaa mɔ.

5. Ye ya ko n sāa yāku kowobugia

⁸ Goo ù n yāku dɔɔ mwaararugiru kua, yāku kowo wi u nùn tu kua wiya u ten gɔna mɔ. ⁹ Yāku te ba kua ka gberun dīanu ba wɔɔwawa? Aawo, ba sɔnwawa? Yāku kowo wi u tu kua wiya u tu mɔ. ¹⁰ Adama ni ba ka gum burina ka ni ba ñ yeesie, ba koo nu Aronin bibu bɔnu kuawa.

6. Siarabun yākuru

¹¹ Siarabun yākurun wooda wee.

¹² Goo ù n siarabun yākuru mɔ, u koo kira bwe-senu ita kowa. U koo gbiikinu ko ka gum nu kun seeyatia mɔ, kpa u yirusenun som gum yɛka nu kun seeyatia mɔ, kpa u itasenun som burina ka gum u sɔmɛ. ¹³ Kira nin biru, u koo pɛɛ ye ba seeyatia doke sosi mi, ka sere win siarabun

yākunun yaa. ¹⁴ Ba koo yāku dīa nin baaniren sukum suawa wəllə bu Yinni Gusunə sōsi. Yera ya ko n sāa wi u yem yēkaginu. ¹⁵ Dōma te ba siara bin yākuru kua, yen dōma tera ba koo ten yaa di, ba n̄ koo de ten yaa yu yam sāra.

¹⁶ Adama goo ù n yākuru kua u ka win nəə mwεεru yibia n̄ kun mε win tii ù n gōru doke u ka nε, Yinni Gusunə kēru wē, u koo kpī u ten yaan sukum di yen tōə te, kpa u sukum yi sere sisiru.

¹⁷ Adama yà n maa wure ya tiara sō itaseru ba koo ye dōə mēniwa. ¹⁸ Goo ù n siarabun yāku yaa ye ya tiara sere sō ita tema, Gusunə kun maa yēron yāku te mwaamə. U win yākuru garisiwa mi kam domi yaa ye, ya disu duura. Wì u maa ye tema, yēro u torawa mi. ¹⁹ Meya bà n maa ka yāku yaa gāanu baba ni nu disu mə, ba koo ye dōə mēniwa, ba n̄ ye dimə.

Wi u kun disu mə, wiya koo yāku yaa tem, ²⁰ adama goo ù n wāa disu gεε səə u ka siarabun yākuru dimə te ba Yinni Gusunə kua, ba koo yēro girawa win təmbun suunu səən di. ²¹ Goo ù n maa tənu baba wi u disu mə, n̄ kun mε yaa gaa ye ya sāa seseru, n̄ kun mε gāanu ganu ni nu disu mə, ma u ka siarabun yākuru di te ba Yinni Gusunə kua ba koo yēro girawa win təmbun suunu səən di.

Wooda Isireliban s̄

²² Yinni Gusunə u maa Məwisi sōwə u nεε, ²³ a Isireliba sōwə a nεε, bu ku yaa gaan gum di nge yāaru n̄ kun mε ketε, n̄ kun mε boo. Bu ku yen gaan gum di. ²⁴ Sabe te gbeeku yaa ya go, n̄ kun mε te ta gu, i ko i kpī i ka ten gum gāanu ko. Adama i n̄ mu dimə. ²⁵ Goo ù n yākurun yaan gum di mε

ba ka Yinni Gusunə yāku dǎo mwaararugiru kua, ba koo yēro girawa wigibun suunu sǎon di. ²⁶ I ku gunə gagun yem di n̄ kun mε yaa gaa, baa mi i da kpuro. ²⁷ Wi u mu di, ba koo yēro girawa win tǎmbun suunu sǎon di.

²⁸ Yinni Gusunə u Məwisi sǎowa u nεε, ²⁹ a Isireliba wooda yeni wēeyə a nεε, goo ù n nε Yinni Gusunə siarabun yākuru kuammε, u koo wunawa ye ya sāa negia. ³⁰ Win tiwa u koo ka nε, Yinni Gusunə yen gum ka yen guro guroru naawa u kpara n̄n wuswaaə. ³¹ Yāku kowowa u koo yen gum mε dǎo doke yāku yerə. Adama yaa guro guro te, ta ko n sǎawa Aroni ka win bibugiru. ³² Yāku yaa yen n̄mu n̄m geuguu ga ko n maa sǎawa Aroni ka win bibuguu. ³³ Yaa n̄mu ge, ga ko n sǎawa Aronin biiguu wi u yem yēka ma u yaa gum mε doke yāku yerə. ³⁴ Yaa n̄mu ge, ge ba man sǎosi, ka yen guro guro te ba kpara n̄n wuswaaə sanam mε ba siarabun yākuru m̄ mi, yera ya ko n da n sǎa Aroni ka win bibugia sere ka baadommaə.

³⁵ Yāku dǎo mwaararuginu sǎə, yeniwa ya ko n sǎa Aroni ka win bibugia d̄ma t̄n di ba koo bu gum tāre bu ka ko yāku kowobu. ³⁶ Wooda yera Yinni Gusunə u Isireliba wēemə bu ka Aroni ka win bibu yaa ye wē saa d̄ma t̄n di ba bu gum tāre bu ka ko yāku kowobu. Ba ko n da bu ye kuewa sere ka ben hibun bweserə.

³⁷ Nge mεya ba ko n da ko bà n yāku dǎo mwaararugiru m̄, n̄ kun mε bà n yākuru m̄ ka gberun d̄ianu, n̄ kun mε bà n torarun yākuru m̄, n̄ kun mε bà n yākuru m̄ te ba ra ka toraru s̄mε, n̄ kun mε te ba ra ko bu ka t̄nu gum tāre u sere s̄mburu tore, n̄ kun mε bà n siarabun yākuru

mò. ³⁸ Yinni Gusunəwa u Məwisi wooda yeni wē gbaburə, Sinain guurə, t̄s̄o te u bu wooda wē bu ka n̄n yāku nu kua.

BA YĀKU KOWO GBIKOBU TUSIA KA WORORU

Woro te ba koo ko yāku kowobun s̄a bu sere s̄amburu tore

8

¹ Yinni Gusunə u Məwisi s̄əwa u n̄ε, ²⁻³ a Aroni ka win bibu sokuo Yinni Gusunən kurun kənnəwə. Kpa a de bu ka ben yāku yānu na ka gum m̄ε ba ra gāanu tāre bu ka nu ḡasi Yinni Gusunən s̄o ka naa kin̄ε te ba koo ka torarun yākuru ko ka yāa kin̄enu yiru ka bire te ta p̄εε m̄o ye ba n̄ seeyatia doke. A maa Isireliba kpuro m̄enn̄o mi.

⁴ Ma Məwisi u Yinni Gusunən gari yi wura u Isireliba kpuro m̄enna s̄aa yee ten kənn̄o mi. ⁵ Ma u bu s̄əwa u n̄ε, wee ye Yinni Gusunə u gerua su ko.

⁶ Ma u dera Aroni ka win bibu ba na u bu wobura.

⁷ Ma u Aroni win tako sebusia ka s̄ēkatia ye, ka yabe boogugii te, ka yabe tarakpe ge, ge u gbinisi yabe boogugii te s̄ə ka gen s̄ēkatia. ⁸ Ma u b̄əə bara ye s̄əndi win tororu w̄əll̄o. Ma u urimu ka tumimu doke b̄əə bara yen s̄əw̄ə. ⁹ Ma u dawani ye b̄əkuwa win wir̄o. Ma u wuran batani ye mani nge m̄ε Yinni Gusunə u n̄n s̄əwa.

¹⁰ Məwisi u gum m̄ε sua u s̄aa yee te yēka ka ten dendi yānu kpuro, ma ta kua n̄en̄em Yinni Gusunən s̄o. ¹¹ Ma u mu yēka n̄ən n̄əba yiru yāku yerun w̄əll̄o, ka ten dendi yān̄o ka boo sii ganduguu ge, ka gen ȳratiiȳo, ye kpuro ya n̄ ka s̄aa Gusunən kuu bekurugirugia. ¹² Ma u Aroni gum m̄ε tāre wir̄o u

ka nùn wuna nenem u ko yáku kowo. ¹³ Yen biru Məwisi u maa Aronin bibu soka u bu takoba dokea ka sēkatii ka furəsu nge me Yinni Gusunə u nùn sɔɔwa.

¹⁴ Məwisi u maa ka naa kineru na te ba koo ka torarun yākuru ko. Ma Aroni ka win bibu ba ben noma sɔndi naa kinε ten wiru wəllə. ¹⁵ Ma Məwisi u ye saka u yen yem deka ka win niki bia u tɛni yáku yerun kãanu wəllə ka sere maa ten nɔɔ bəkaə u ka sikerena. Nge meya u ka kuu te deerasia. Ma u maa yem yēka kuu ten temə. Nge meya u ka kuu te kua nenem tən mi ba ko n da toranun yākuru ko.

¹⁶ Ma u yen gum me sua me mu bəso yānu tēke ka yen buro ge ga woru wukiri ka yen gabu swii yiru ye, ka yin gum sannu. Ye kpurowa u dɔɔ doke yáku yerun wəllə. ¹⁷ Adama u naa kinε ten tii ka ten bisu ka ten gəna yarawa tɔɔwə u dɔɔ doke nge me Yinni Gusunə u nùn sɔɔwa.

¹⁸ U maa ka yāa kineru na yáku dɔɔ mwaararugirun sɔ. Ma Aroni ka win bibu ba ben noma sɔndi yāa ten wiru wəllə. ¹⁹ Ma Məwisi u tu saka u ten yem yēka u ka yáku yee ten nɔɔ bəka sikerena. ²⁰ Ma u yāa ten yaa bəra, yen biru u ten wiru dɔɔ doke ka ten gum ka yaa ye u murura mi. ²¹ Ma u ten nuki ka ten kōri tea ka nim. Ma u yāa kinε ten yaa doke dɔɔ sɔɔ yáku yeru wəllə u ka yáku dɔɔ mwaararugiru kua nge me Yinni Gusunə u gerua. Ma yáku ten nubura Yinni Gusunə dore.

²² Yen biru u maa ka yāa kineru yiruse na te ba koo ka Aroni ka win bibu tusia ma ba sāa yáku kowobu. Aroni ka win bibu ba ben noma sɔndi yāa ten wiru wəllə. ²³ Ma Məwisi u tu saka, u ten yem sua u tɛni Aronin soo nəm geuguuə ka nəm geun niki bii bakaə ka maa win nɔɔ nəm geuguun

niki bii bakaa. ²⁴ Ma u maa Aronin bibu soka u bu yaa yem me teeni ben soo nam geugiso, ka maa nam geun niki bii bakano ka ben naa nam geugisun niki bii bakano. Ma u yem me mu tie yeka yaku yee ten noo bakaa. ²⁵ Ma u yen gum sua ka yen siru ka yen nukin gum ka yen buro ka yen gabu swii ka sere yen nam geu. ²⁶ Ma u pee sua bireru soo ye ba n seeyatia doke ka kira te ba kua ka gum ka sere maa kira sandanu. Ma u ye kpuro sandi yaa gum men wollo ka yaa namu gen wollo. ²⁷ Yen biru u ye Aroni ka win bibu we. Ma u nee, bu ye Yinni Gusuno weeyo. Kpa bu ye soso beri berika. ²⁸ Yen biru u ye kpuro mwa ben naman di u dso meni yaku dso mwaararugii ten wollo. Ma yen nubura Yinni Gusuno dore. Nge meya ba ka Aroni ka win bibu wuna nenem. ²⁹ Ma Mowisi u yaa ten guro guroru sua u tu soso beri berika Yinni Gusunan wuswaa. Ma ta kua Mowisigiru nge me Yinni Gusuno u nun sowa.

³⁰ Mowisi u gum me sua ka yem fiiko me mu waa yaku yeru wollo, ma u mu Aroni yeka ka win saa yan ka sere maa win bibun wollo ka ben saa yanu soo. Nge meya u ka ye kpuro deerasia u yi nenem.

³¹ Ma Mowisi u Aroni ka win bibu sowa u nee, i yaku yaa ye saawo Yinni Gusunan wuswaa. Miya i ko i ye di ka pee ye ya waa bire te soo. Beeya i ko ye di nge me Yinni Gusuno u gerua. ³² Yaa ka pee ye ya tiara, i ko ye kpuro dokewa dso soo yu dso mwaara. ³³ I ko i n wawa kuu ten kanna mi sere soo nooba yiru. I n yari min di. Domi soo nooba yiruwa i ko i ko ba n bee tusiam. ³⁴ Yinni Gusonawa u yenin wooda we i n da ko nge me i wa sa kua giso i ka been toranun suuru wa. ³⁵ N n men na, i ko i sinawa kuu

ten kǎnnǎ mi sere sǎǎ nǎǎba yiru, wǎkuru ka sǎǎ sǎǎ. Kpa i win woodaba mēm nǎǎwa i ku ra ka gbin sǎ. Wooda be Yinni Gusunǎ u man wē bera mi.

³⁶ Ma Aroni ka win bibu kpuro ba kua ye Yinni Gusunǎ u bu yiire saa Mǎwisin min di.

Aroni ka win bibu ba sǎmburu torua

9

¹ Sǎǎ nǎǎba itase, Mǎwisi u Aroni ka win bibu soka ka sere Isireliban guro gurobu. ² U Aroni sǎǎwa u nēē, a naa kinē kpendu suo a ka yǎkuru ko wunen torarun sǎ, kpa a yǎa kinēru kasu a ka yǎku dǎǎ mwaararugiru ko. A ñ kaa de yen gaa ya n alebu mǎ. Kpa a ka ye kpuro Yinni Gusunǎ yǎkuru kua sǎa yerǎ. ³ Yen biru kaa Isireliba sǎ a nēē, bu boo kinēru suo ben torarun yǎkurun sǎ ka naa buu ka yǎaru ye kpuro ya n wǎǎ tia tia mǎ, kpa ya kun alebu gaa mǎ. Ba koo ka ye yǎku dǎǎ mwaararugiru kowa. ⁴ Kpa a maa ka naa kinēru ka yǎa kinēru na bu ka siarabun yǎkuru ko Yinni Gusunǎn mi, ka som mē ba bura ka gum. Domi Yinni Gusunǎ u koo bēē kure mi gisǎ.

⁵ Ba ka ye kpuro na kuu ten mi ye Mǎwisi u bikia. Ma be kpuro ba na Yinni Gusunǎn wuswaaǎ.

⁶ Mǎwisi u nēē, i koowo ye Yinni Gusunǎ u gerua. Kpa u de win yiiko yu bēē kure.

⁷ Mǎwisi u Aroni sǎǎwa u nēē, a susima yǎku yeru mini, kpa a wunen tiin torarun yǎkuru ko ka yǎku dǎǎ mwaararugiru. Yen biru kpa a maa wunen tǎmbu Isireliban toranun yǎkuru ko nge mē Yinni Gusunǎ u gerua.

⁸ Ma Aroni u susi yǎku yee ten bǎkuǎ. Ma u naa kinē kpeṃ te go win torarun sǎ. ⁹ Ma win biba nùn

yen yem wē. Ma u mu dēka ka niki bia u tēni sāa yerun kāanu sōo, ma u mē mu tie wisi yāku yee ten temo. ¹⁰ Yen biru u yaa yen gum sua u dōo doke ka yen gabu swii yiru ka yen buro ge ga woru wukiri nge mē Yinni Gusunō u gerua. ¹¹ Adama yen yaa ka yen gōna, tōwōwa u da u ye dōo doke.

¹² Yen biru Aroni u yāa te saka bu ka yāku dōo mwaararugiru ko. Ma win biba ten yem sua ba nūn wē. Ma u mu yēka u ka yāku yee ten nōo bōka sikerena. ¹³ Yen biru ba yāa ten yaa bōora ba Aroni wē ka ten wiru. Ma u ye kpuro dōo doke. ¹⁴ U ten nuki tea ka ten kōri u sōndi yāku dōo mwaararugii ten wōllō u dōo doke.

¹⁵ Yen biru u Isireliban yākunu kua. U boo ge saka ge ba koo ka yākuru ko tōmbun toranun sō ma u kua nge mē u raa yāku gbiikii te kua ka naa kinε kpembu ge. ¹⁶ Yen biru u yāku dōo mwaararugiru kua nge mē wooda ya gerua. ¹⁷ Ma u gberun dīanu sua u ka yākuru kua. U som nām kureru sua u dōo doke yāku yerun wōllō bururu baateren yāku dōo mwaararugii te baasi. ¹⁸ U ketε ye ka yāa kinε te saka ba ka siarabun yākuru kua Isireliban sō. Ma win bibu ba nūn yen yem wē u ka mu yēka yāku yerun nōo bōkaō u ka sikerena. ¹⁹ Ma ba maa nūn ketε yen gum wē ka yāa ten siru ka maa ten gum mē mu ten bōsō yānu tēke ka sere maa ten gabu swii ka maa ten buro ge ga woru wukiri. ²⁰ Ma u yaa yen gum sōndi yen guro gurorun wōllō. Yen biru u gum mē dōo doke yāku yeru wōllō. ²¹ Ma Aroni u yaa yen guro guro ni sua ka yen nām geu ge, u sōosi beri berika Yinni Gusunōn wuswaaō nge mē Mōwisi u gerua.

²² Sanam me Aroni u toranun yākuunu ka yāku dōo mwaararuginu ka siarabun yākuunu kua u kpa, yera u noma sua wallo u Isireliba domaru kua. Yen biru u sara yāku yerun di.

²³ Mōwisi ka Aroni ba dua kuu ten mi. Ye ba yara, ma ba tambu domaru kua. Saa yera Yinni Gusunō u bu win yikon girima sōosi. ²⁴ Ma dōo yari yara win wuswaan di yi da yi yāku dōo mwaararugii te mwa ka yāku ni nu tien yaa gum me. Ma Isireliba kpuro ba ye wa. Ma ba nuku dobun kuuki wōri ba yiira sere temō.

Aronin biba dōo mwaara

10

¹ Aronin bibu Nadabu ka Abihu ben baawure u win dōo guratia sua ba dōo gure, ma ba turare doke mi. Yen biru ba ka Yinni Gusunō daawa kuu bekurugirō. Nge meya ba ka dōo tuko da kuu ten mi. N deema Yinni Gusunō u bu ye yinari. ² Yera u dera dōo u yara u bu di ma ba gu mi. ³ Ma Mōwisi u Aroni sōwa u nee, Yinni Gusunō u n daa bee sōwa u nee,

u kīwa be ba nūn susimō bu win deeraru nasia, kpa bu nūn beere wē tambu kpuron wuswaa?

Ma Aroni u win nōo mari.

⁴ Ma Mōwisi u Misaeli ka Elisafani Usielin bibu soka. Usieli wi, u sāawa Aronin tondon wōnōn bii. Mōwisi u bu sōwa u nee, i na i been wōnōbun gonu sua kuu ten min di i ka nu da sansanin biruō. ⁵ Ma ba na ba goo ni sua ka nin takoba sannu ba ka da sansanin biruō nge me Mōwisi u gerua. ⁶ Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu yiru be ba tie Eleasaa ka Itamaa sōwa u nee, i ku been winu deri diinu, i ku maa been yānu gēeku nuku sankiranun sō kpa Gusunō

u ku raa bεε go kpa u ka Isireliba m̄aru ko. Adama i de bεen m̄ero bisibu Isireliba bu swī be d̄ɔ̄ u din s̄ɔ̄. ⁷ Bεen tii i ku doona kuu ten k̄ann̄on di kpa i ku ra ka gbin s̄ɔ̄. Domi gum m̄e ba bεε tāre mi, mu bεε kuawa mi Yinni Gusun̄on yāku kowobu.

Ma Aroni ka win bii be, ba kua ye M̄owisi u gerua.

Gusun̄o u yāku kowobu yinari bu tam n̄o

⁸ Yinni Gusun̄o u Aroni s̄ɔ̄wa u n̄εε, ⁹⁻¹¹ a n̄ kaa tam b̄ɔ̄b̄om gam n̄o wun̄ε ka wun̄en bibu i n̄ d̄ɔ̄ n̄en kuu bekurugir̄o, kpa i ku ra ka gbin s̄ɔ̄. Kpa i ka kpī i wunana ye ya s̄aa s̄aarugia ka ye ya n̄ s̄aa s̄aarugia. M̄eya i ko i maa kpī i wunana ye ya d̄εere ka ye ya n̄ d̄εere. M̄eya i ko i maa kpī i Isireliba Gusun̄on woodaba kpuro s̄ɔ̄si ye u M̄owisi w̄ε. Yeni ya ko n̄ s̄awa wooda sere ka bεen bibun bweser̄o.

Wooda ye ba yi yāku d̄ianun s̄o

¹² M̄owisi u Aroni ka win bibu yiru be ba n̄n̄ tie, Eleasaa ka Itamaa s̄ɔ̄wa u n̄εε, i som m̄e suo m̄e ba ka yākuu kua mu tiara. Kpa i ka mu p̄εε ko ye i kun seeyatia doke. Kpa i ye di yāku yerun b̄akūo. Domi nu kuawa mi d̄ia d̄εeranu. ¹³ I ko ye diwa yam d̄εeram s̄ɔ̄. Yera ya ko n̄ s̄aa wun̄ε ka wun̄en bibugia nge m̄e Yinni Gusun̄o u man s̄ɔ̄wa. ¹⁴ M̄eya wun̄ε ka wun̄en bii t̄on dur̄abu ka t̄on kur̄abu i ko i yaa n̄omu ge ba kp̄ara mi di ka guro guro te ba s̄ɔ̄si beri berika Yinni Gusun̄on wuswaāo. Yera ya ko n̄ s̄aa wun̄ε ka wun̄en bibugia Isireliba b̄a n̄ siarabun yākuru kua. ¹⁵ Isireliba ba ko n̄ da ka yen n̄omu ge ka guro guro te n̄ewa ka sere maa yaa gum m̄e ba ra d̄ɔ̄ doke yāku yerun w̄allu mi. B̄a n̄ ye kpuro s̄ɔ̄si beri berika ba kpa, ya koo kowa wun̄ε ka wun̄en

bibugia. Ya ko n sãawa wooda sere ka baadommao nge me Yinni Gusuno u gerua.

¹⁶ Yera Mowisi u torarun yaku boo ge bikia. Adama u deema ba gu dso meni. Yera u ka Aronin bibu yiru Eleasaa ka Itamaa maru bara u nee, ¹⁷ mban sōna i n boo gen yaa teme Yinni Gusunon kuru mini. Domi ga sãawa dia deeranu. Yinni Gusuno u bee gu wewa i ka Isireliba kpuron toranun yakuru ko. ¹⁸ Adama i n ka gen yem duume Yinni Gusunon kuu ten soowo. N deema i ko i raa gen yaa temwa kuu ten mi nge me Yinni Gusuno u man soowa.

¹⁹ Aroni u Mowisi soowa u nee, a ye ye n man deema sanam me Isireliba ba Yinni Gusuno yakuru kua ben toranun so ka maa yaku dso mwaararugiru. Yen doma te, na n torarun suurun yaku ten yaa di, ya koo Gusuno dore? Aawo! Ya n Gusuno doremo.

²⁰ Ma Aronin wisi bi, bu Mowisi dore.

YE YA DERE KA YE YA N DERE

Yaa ye ya saa seseru

11

¹ Yinni Gusuno u Mowisi ka Aroni soowa u nee, ² bu Isireliba soowo bu nee, yee yi ba koo kpī bu di wee. ³ Ba koo kpī bu yaa di ye ya naa kaburosu mo ma ya ra tuka ko. ⁴ Adama ba n yee dimo yi yi ra tuka ko tona ma yi n naa kaburosu mo. Nge meya ba n yooyo temmo yen so ga n naa kaburosu mo baa me ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia. ⁵ Ba n koo yaa ye ba mo damaa * tem baa me ya ra tuka ko yen so ya n naa kaburosu mo. ⁶ Meya ba n koo maa

* **11:5** damaa - Damaa ye, ya ka saataburu weene.

wukun yaa tem domi ga ñ naa kaburosu mɔ baa mɛ ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia. ⁷ Mɛya ba ñ koo maa kurusɔ di. Ga naa kaburosu mɔ adama ga ku ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia. ⁸ Bu ku yɛɛ yi di, bu ku maa yin gonu baba. Ba koo yi garisiwa disigii.

⁹ Yɛɛ yi yi maa wāa daanɔ ka nim wōkuɔ, yi yi wāa nim sɔɔ gesi kpuro yi ba koo di wee. Yiya yi yi kēeritii mɔ ka kokosu sannu. ¹⁰ Adama yi yi kun kēeritii mɔ ka kokosu sannu, ba koo yi garisiwa disigii. ¹¹ Ba ñ koo yi di. Mɛya bu ku maa yin gonu baba. ¹² Yɛɛ yi yi gesi wāa nim wōku sɔɔ, ka daanɔ, ma yi ñ kēeritii ka koko si mɔ, ba koo yi garisiwa disigii.

¹³ Gunɔsu sɔɔ, si ba koo garisi disigisu wee, siya gunɔ bakeru ka sere maa si su ra swēɛ di ka si su ra yaa di ¹⁴ ka yaberekunu ka sere si su ka nu weenɛ ¹⁵ ka gbanamgbaanu ka maa si su ka nu weenɛ ¹⁶ ka taataanu ka booro ka sere si su ka su weenɛ ka kasa ka si su ka ye weenɛ, ¹⁷ ka booro bweseru garu ka nim kpakpayɛ, ka booro dāa kōru ¹⁸ ka gunɔ gbamgbayaku ka gunɔ si su ra swēɛ din bweseru ¹⁹ ka swāa wīaku ka si su ka ye weenɛ ka kō.

²⁰ I ku maa kəkəmii ni nu kasa ka naasu mɔ di. ²¹ Adama ni sɔɔ, i ko i kpī i di ni nu ra yōku tem sɔɔ ²² nge twea ka gbɔɔ ka ni nu ka ye weenɛ. ²³ Adama ni nu tie nu kasa ka naasu mɔ mi, i ku nu di.

Ye ya ra tɔnu ko disigii

²⁴ Yɛɛ gɛɛ wāa yin goru tɔnu ù n baba u koo ko disigii. U ko n disi mɔwa sere ka tō ten yokaɔ. ²⁵ Wi u yin goru sɔɔwa, u koo win yānu teawa. Kpa u n wāa disi sɔɔ sere ka yokaɔ. ²⁶⁻²⁸ Yɛɛ yi i ko i garisi

disigii yi wee. Yiya yi yi n̄ naa kaburosu m̄ ka yi yi ku ra tuka ko ka sere yi yi naasu n̄n̄e m̄ yi s̄īm̄ ka naa s̄ēnu. Wi u yin gaa baba u disi duurawa mi sere ka t̄ō ten yokā. Wi u maa yin goru s̄ōwa u koo win yānu teawa kpa u n̄ disi m̄ sere ka t̄ō ten yokā.

²⁹ Yεε yi yi kabirim̄ s̄ō wee yi i ko i garisi disigii. Yiya gun̄ yantaru ka gun̄ kiikiiru ka d̄eba ka ye ya ka ye ween̄ kpuro ³⁰ ka duurub̄eku ka sureru ka koromb̄oru ka sokoro ka sun̄ naki. ³¹ Yi kpurowa i ko i garisi disigii yεε yi yi kabirim̄ s̄ō. Wi u yin gaan goru baba u ko n̄ disi m̄wa sere ka t̄ō ten yokā. ³² Yin gaan goru t̄a n̄ w̄ari dendi yānu s̄ō ni ba kua ka d̄āa n̄ kun m̄ ka bekuru n̄ kun m̄ ka ḡna n̄ kun m̄ ka saaki, dendi yāa ni, nu disi duurawa mi. Ba koo nu dokewa nim s̄ō sere ka t̄ō ten yokā. Yen biru nu sere d̄εεa. ³³ Yen gaa ȳa n̄ wekeru garu w̄ari te ba kua ka s̄ondu, ye ya w̄āa mi s̄ō kpuro ya disi duurawa mi. Ba koo weke te k̄arawa. B̄a n̄ nim doke weke te s̄ō, ma nim m̄, mu t̄āra d̄īanu s̄ō n̄ kun m̄ n̄rura gaa s̄ō, ba koo ye kpuro garisiwa disi. ³⁴ B̄a n̄ nim doke weke te s̄ō, ma nim m̄, mu d̄āare d̄īanu s̄ō n̄ kun m̄ n̄rura gaa s̄ō, ba koo ye kpuro garisiwa disi baa n̄ n̄ weke tere s̄ōn na ya w̄āa. ³⁵ Mi yaa yen goru ta w̄ari kpuro gesi, doo koo yer̄ n̄ kun m̄ p̄εε w̄ō yer̄, ba koo ye kpuro k̄sukuwa. Domi ye kpuro ya disi duurawa mi. ³⁶ Yaa goo te, t̄a n̄ w̄ari d̄ak̄ s̄ō n̄ kun m̄ daara, i n̄ ko i nim m̄ garisi disi. Adama wi u tu baba u disi duurawa. ³⁷ T̄a n̄ w̄ari d̄īa bwese te ba koo duure s̄ō, d̄īa bwese te, ta n̄ disi duure. ³⁸ Adama b̄a n̄ daa d̄īa bwese te wasan na bu ka di, ta disi duurawa mi.

³⁹ Yaa ye ba ra di ȳa n̄ ka tii gu, wi u yen goru baba,

yēro u disi duurawa mi sere n ka ko t̄so ten yoka.
⁴⁰ Wi u yen yaa tema n̄ kun mε u yen goru s̄owa, u
 koo win yānu teawa kpa u n disi m̄ sere ka t̄so ten
 yoka.

⁴¹ I ku yεε yi yi kabirim̄n yaa tem ⁴² ka yi yi
 ra ka nukuru s̄i ka yi yi kabirim̄ ka naasu nne n̄
 kun mε yi yi naa dabinu m̄. I ko ye kpuro deriwa
 mam mam. ⁴³ I ku de yεε yin bweseru yi bεε ko
 disigibu. ⁴⁴ Domi nε Gusun̄ na s̄awa bεen Yinni. I
 ko i tii dεerasia kpa i n dεere. Domi na s̄awa Dεero.
 Yen s̄ona i n̄ ko i tii disi doke ka yεε yi yi kabirim̄.
⁴⁵ Nena na bεε yarama Egibitin di na n ka s̄a bεen
 Yinni. Yen s̄o, i de i n dεere. Domi na dεere.

⁴⁶ Wooda yeni kpurowa na yi yεε kpuron s̄ ka
 gun̄su ka yεε yi yi w̄a nim̄ ka sere yi yi kabirim̄.
⁴⁷ Yera ya koo de i n da yaa wunanε ye ba koo ka
 yākuru ko ka ye ba n̄ ka yākuru m̄. Meya maa ya
 koo bεε s̄osi yaa ye i ko i di ka ye i n̄ dim̄.

T̄n kur̄ ù n maran wororu

12

¹ Yinni Gusun̄ u M̄wisi wooda w̄ε u nεε, ² a
 Isireliba s̄ow̄a a nεε, t̄n kur̄ ù n gura sua ma u bii
 t̄n dur̄ mara, u ko n disi m̄wa s̄o n̄oba yiru nge
 sanam mε u yasa m̄. ³ S̄o n̄oba itase, kpa bu win
 bii wi bango kua. ⁴ Adama kur̄ wi, u ko n w̄awa
 disi s̄o s̄o t̄na ka ita kpam u sere dεera yem mε u
 yarin s̄o marubun saa. U ku raa s̄a yānu ganu baba,
 u ku raa maa da Gusun̄n kuu bekurugir̄ sere t̄so
 te, tu ka turi.

⁵ N n maa t̄n kur̄n na u mara, u ko n w̄awa disi
 s̄o alusuma yiru. Ya ko n s̄awa nge sanam mε u

yasa m̀. Yen biru u koo kowa s̄o wata ka n̄oɓa tia u sere d̄era win yem m̄e mu yarin s̄o marubun saa.

⁶ T̄on kur̄o wi u mara, win d̄erasiabun saa yà n tura, u koo ka yāaru w̄o tiagiru nawa u ka yāku d̄o m̄waararugiru ko. Kpa u totobereru n̄ kun m̄e kparuko sua u ka win torarun yākuru ko. ⁷ Yāku kowowa u koo ka ye yākuru ko. Kpa u n̄n win torarun suuru kana. Saa ye s̄ora u koo d̄era win yem m̄e mu yarin s̄o.

Wooda yeniwa n̄e, Yinni Gusun̄o na w̄em̄o t̄on kur̄o wi u bii maran s̄o.

⁸ U kun yāaru wa, u koo totoberenu yiru n̄ kun m̄e kparukonu yiru kasu. Nin teuwa u koo ka yāku d̄o m̄waararugiru ko kpa u maa ka teu geni torarun yākuru ko. Yāku kowowa u koo n̄n yāku te kua. Saa ye s̄ora u koo d̄era.

Ḡanan bararun wooda

13

¹ Yinni Gusun̄o u M̄wisi ka Aroni s̄oɓa u n̄e,
² goo ù n m̄siru m̄o wasi s̄o, n̄ kun m̄e debu, n̄ kun m̄e bau kpiku ge ga ka bara disigiru weene, ba koo ka ȳero dawa yāku kowo Aronin mi n̄ kun m̄e win bibun turon mi. ³ Yāku kowo wiya u koo bara te m̄eri. U n deema bau ge, ga san kpikisu m̄o, ma ga w̄aru m̄o, saa ye s̄ora u koo gere ma ȳero u bara disigiru bar̄o. ⁴ U n maa bau kpiku gagu m̄o ma ga n̄ w̄aru m̄o, ma gen sansu kun buriri, yāku kowo u koo ka ȳero dawa diru garu s̄o u kenusi s̄o n̄oɓa yiru. ⁵ S̄o n̄oɓa yiruse, yāku kowo ù n wa bau ge, ga n̄ yabi, u koo maa n̄n kenusiwa s̄o n̄oɓa yiru. ⁶ S̄o n̄oɓa yiruse te, yāku kowo u koo maa n̄n yarawa u m̄eri. U n deema ga n̄ yabi baama, u koo

yēro sōwa ma u dεere, ya sāawa debu, kpa u win yānu tea u dεera. ⁷ Amēn biru, debu ye, yà n yabi gōna ye sō, yēro u koo maa wurawa yāku kowo u nùn mεeri. ⁸ Yāku kowo wi, ù n nùn mεera ma u deema ya yabi win gōna sō, u koo yēro sōwa ma u ñ dεere, u bara disigiru mōwa.

⁹ Goo ù n bara disigiru barō, ba koo ka nùn dawa yāku kowon mi. ¹⁰ Yāku kowo wiya u koo nùn mεeri. U n bau kpiku wa mi, ma bau gen sansu buriri, ma gōna ye, ya boo kua, ¹¹ ya sāawa bara disigii te ta torumō yēron gōna sō. Yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. U ñ maa nùn kenusimō. ¹² Adama yāku kowo ù n mōsi mōsiminu wa nu yabi yēron gōna kpuro sō, saa win wirun di sere ka naasō, ¹³ u koo yēro garisiwa u dεere, domi win wasi kpuro yi burura. ¹⁴ Adama dōma te ba boo swāō wa win wasi sō, ba koo nùn garisiwa disigii. ¹⁵ Yāku kowon tiiwa u koo nùn mεeri. U n deema boo swāō u wāa mi, u koo nùn garisiwa disigii, domi ya sāawa bara disigiru. ¹⁶ Adama win wasi yi, yì n kōsa, ma yi burura kpuro, u koo maa dawa u yāku kowo wa. ¹⁷ Yen biru, yāku kowo u koo ye mεeriwa. U n wa ya burura, saa ye sō, u koo yēro garisiwa u dεere.

¹⁸ Goo ù n win bwisi kpaka sō ¹⁹ mōsiru garu wa, ma u deema ta buriri, ñ kun mε ta sōri, yēro u koo dawa u tii sōsi yāku kowon mi. ²⁰ Yāku kowo wi, u koo nùn mεeriwa. U n deema mōsi te, ta wōru mō, ma win wasin sansu su burura, saa ye sōra yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii. Bara disigira ta yarimō saa bwisi kpaka yen min di. ²¹ Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikisu sari mōsi ten wōllo, yen biru mōsi te, ta ñ wōru mō, ma ta buriri fiiko, u koo durō wi kenusiwa dirō sō nōōba yiru. ²² Mōsi te, tà

n gona yabi, yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii domi bara disigira ta nùn deema. ²³ Adama məsi te, ta kun yabi, ta sāawa bwisi kpaka. Saa ye sɔɔ, yāku kowo u koo gere ma yēro kun disi mɔ.

²⁴ Goo ù n dɔɔ mwaara ma yen boo kpaka sɔɔ bau kpiku ga yara, ñ kun mɛ bau sɔɔ, yāku kowo u koo yēro mɛeriwa. ²⁵ Gen sansu sù n kua kpikisu ma wɔru ga sɔɔsire gona ye sɔɔ, saa ye sɔɔ bara disigira ta sɔɔsira mi. Yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii. ²⁶ Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikisu sari bau ge sɔɔ, ga ñ maa wɔru mɔ, ma ga buriri fiiko, u koo yēro kenusiwa dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru. ²⁷ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo nùn mɛeri. U n wa bau ge, ga yabi win gona sɔɔ, u koo nùn garisiwa disigii. Ta sāawa bara disigiru. ²⁸ Adama bau ge, ga kun yabi, ma ga burura fem fem, dɔɔ mwaara kpaka yera. Saa ye sɔɔ, yāku kowo u koo nùn garisiwa u deere.

²⁹ Tɔn durɔ ñ kun mɛ tɔn kurɔ ù n bau gagu mɔ win wirɔ, ñ kun mɛ win tonkurorɔ, ³⁰ yāku kowo u koo gu mɛeriwa. Gà n wɔru mɔ ma gen sansu su ñ sinum mɔ, ma su swērɔma nge dɔm buuru, yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. Ya sāawa wii kpaka ye ya wāa wirɔ, ñ kun mɛ tonkurorɔ. ³¹ Yāku kowo wi, ù n wa ya wɔru mɔ, ma san wɔkusu sari, u koo yēro kenusiwa dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru. ³² Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo maa yēro mɛeriwa. U n deema wii kpaka ye, ya ñ yabi ma ya sansu mɔ si su ka dɔm buuru weenɛ, ma su ñ wɔru mɔ, ³³ yēro u koo win sansu kɔniwa. Adama u ñ kpaka ye kɔnimɔ. Yen biruwa yāku kowo u koo maa nùn kenusi dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru. ³⁴ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo ye mɛeriwa. Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma ya ñ tīre ya gona kere,

yāku kowo u koo nùn garisiwa u dεere. U koo win yānu tea. Saa ye sɔɔ, u dεerawa mi. ³⁵ Adama wii kpaka ye, yà n dākuru yabi, yāku kowo u koo maa nùn mεeriwa. ³⁶ U n wa ya yabi gɔna ye sɔɔ, yāku kowo u n maa kasumɔ yēro ù n san dɔm buuru mɔ. U koo nùn garisiwa disigii. ³⁷ Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma yen sansu tīra, yēro u bekurawa mi. U n maa disi mɔ. Yāku kowowa u koo gere ma u dεere.

³⁸ Tɔn durɔ goo n̄ kun mε tɔn kurɔ goo ù n win gɔna sɔɔ bau kpikisu wa, ³⁹ yāku kowowa u koo nùn mεeri. U n bausu gasu wa si su n̄ buriri sãa sãa, bau si, su n̄ sē. U koo yēro garisiwa u dεere.

⁴⁰ Goo ù kun seri mɔ wirɔ, wii kpararugiiwa ba koo yēro garis. U dεerewa mi. ⁴¹ N n̄ wuswaa gian na u n̄ seri mɔ, yēro u sãawa wii kpararugii. Ka mε, yēro u dεerewa. ⁴² Adama wii kpara te sɔɔ, bau gagu gà n̄ sɔɔsira ga sɔri, bara disigira ta torumɔ mi. ⁴³ Yāku kowowa u koo gu mεeri. U n deema wii kpara te, ta bau kpikisu mɔ su ka bara disigiru weenε, wi u su mɔ mi, u bara disigiru barɔwa mi. U n̄ dεere. ⁴⁴ Yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii win wii bau gen s̄.

⁴⁵ Wi u bara disigiru mɔ kpuro, u koo yānu dokewa ni nu gēere, u ku furɔ doke, kpa u win wuswaa wukiri kpa u n̄ nɔɔgiru sue u n̄ mɔ, disigii, disigii. ⁴⁶ U ko n̄ sãawa disigii sere win bara disigii te, tu ka kpe. Yen sɔna u ko n̄ wãa yeru mɔ bee tia u n̄ ka tɔmbu dεsire.

Disi gɔmi yānu sɔɔ

⁴⁷⁻⁴⁹ B̄a n̄ disi gɔmi gεε wa yi sɔri n̄ kun mε yi sãa nge wuru biresu yānu ganu sɔɔ, ni ba kua ka yãa sansu n̄ kun mε kīa si ba kua ka wēε damgii n̄ kun

mε yaa gɔna, bau ge, yāku kowo u koo gu mεeriwa. ⁵⁰ Yāku kowo wi, ù n yāa ni mεera u koo nu yiwa sɔɔ nɔɔba yiru. ⁵¹ Yen sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo wure u maa yāa ni mεeriwa. U n deema disigi gɔmi yi, yi yabi baama, ma ba ñ kpě bu yi wīa, saa ye sɔɔ, u koo nu garisiwa yāa disiginu. ⁵² Saa ye sɔɔra yāku kowo u koo yāa ni dɔɔ mēni. Baa bā n nu kua ka wēsu ñ kun mε ka wēε damgii ñ kun mε ka yāa sansun wēε ñ kun mε ka mam gɔna, ka mε, ba koo ye kpuro dɔɔ mēniwa. Domi ba ñ kpě bu disigi gɔmi yi wīa. Dɔɔwa u koo ye go. ⁵³ Adama yāku kowo ù n wa gɔmi yi, yi ñ yabi yāa ni sɔɔ, ⁵⁴ u koo de bu nu teawa kpa bu maa nu diru kenusi sɔɔ nɔɔba yiru. ⁵⁵ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo wure u maa nu mεeriwa. U n deema disigi gɔmi yi ñ kɔsa, yi ñ maa yabi, ba koo yāa ni garisiwa disiginu kpa bu nu dɔɔ doke. Domi disigi gɔmi yi, yi nu di biruɔ ñ kun mε wuswaaɔ. ⁵⁶ Adama yāku kowo ù n deema disigi gɔmi yi, yi burura, u koo ye wəkawa yāa nin min di. ⁵⁷ Yen biru yi n maa wurama yāa ni sɔɔ, yi ko n sāawa disigi gɔmi. Ba koo yāa ni dɔɔ mēniwa.

⁵⁸ Bā n yānu ganu tea ni nu disigi gɔmi kpiɔ, ma disigi gɔmi yi, yi wīara, ba koo wure bu maa nu teawa bu sere nu garisi nu dεere.

⁵⁹ Yeniwa ya sāa disigi gɔmin wooda yi yi ra kpi yānu sɔɔ ye ba kua ka wēsu ñ kun mε ka wēε damgii ñ kun mε ka gɔna. Wooda yera ya koo sɔɔsi yāa ni nu dεere ka ni nu kun dεere.

Wi u raa bara disigiru mɔn dεerasiabu

14

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nεε, ² wee nge

mε ba koo ka tɔnu dεerasia wi u raa bara disigiru mɔ. Ba koo ka nùn dawa yāku kowon mi, ³ kpa yāku kowo u ka nùn yari sansanin di u nùn mεeri. U n deema u bekura, ⁴ yāku kowo u koo nùn sōwa ye ba koo ka nùn dεerasia. U koo gunɔminu yiru sua ni ba ra ka yākuru ko ka sere dāa ye ba m̀ seduru ka w̄ε wunɔmgii ka dāa kiku gagun kāasa ge ba m̀ isɔpu. ⁵ Yāku kowo u koo de bu gunɔ gen teu sakawa wekeru sɔɔ te ba kua ka sɔndu te ta nim gem mɔ. ⁶ Yen biru u koo gunɔ ge ga wasi mi, ka sedurun dāa ye, ka w̄ε wunɔmgii yi, ka isɔpun kāasa ye dokewa yem mε sɔɔ, mε ba wisi nim sɔɔ mi. ⁷ U koo ye yēkawa nɔn nɔɔba yiru wi ba koo dεerasian wɔllɔ. Yen biru u koo nùn garisiwa u dεere kpa u gunɔ ge ȳsu gu doona. ⁸ Wi u koo tii dεerasia, u koo win yānu teawa kpa u win sansu kɔni, kpa u wobure nim sɔɔ. Saa ye sɔɔra ba koo nùn garisi u dεere. Yen biru, u koo kpī u wurama sansaniɔ. Adama u koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru tɔwɔ u kun due win kuu bekurugirɔ. ⁹ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo win sansu kɔniwa ka win seri ka win toburu ka win nɔni burosu. Ye ya s̄aa sansu kpuro gesi, u koo kɔniwa. U koo maa win yānu teawa kpa u wobure u dεera.

¹⁰ Sɔɔ nɔɔba itase, u koo yāanu yiru sua ni nu n̄ alebu mɔ ka yāa nii teeru w̄ɔɔ tiagiru ka som kilo nɔɔba nne mε ba burina ka gum ka sere maa gum litirin bɔnu. ¹¹ Yāku kowo wi u koo tɔnu wi dεerasia u koo nùn tusia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kuu ten kɔnnɔwɔ ka maa win yāku dīanu. ¹² Yāku kowo u koo yāa nin teeru suawa kpa u ka tu yākuru ko te ba ra ka toraru s̄ame ka sere gum litirin bɔnu ye, kpa u ye kpuro s̄ɔsi beri berika Yinni Gusunɔn

wuswaaɗ. ¹³ Kpa u tu saka yam dɛeram mi, mi ba ra torarun yāku ka yāku dɔɔ mwaararugirun yaa sake. Domi torarun yāku yaa ka ye ba ra ka toranu sɔmegia ya sāawa dīa dɛeranu ni nu koo ko yāku kowoginu. ¹⁴ Yāku kowo u koo torarun yāku yaa yen yem sua u tɛeni wi u dɛerasiamɔn soo nɔm geuguuɗ ka win nɔm geun niki bia bakaa ka sere win nɔɔ nɔm geuguun niki bia bakaa. ¹⁵ Yāku kowo u koo maa gum litirin bɔnu ye wisiwa win nɔm dwarun nɔm wɔɔɔ. ¹⁶ Kpa u ka win nɔm geun niki bia gum mɛ dɛka u mu yɛka nɔn nɔɔba yiru Yinni Gusunɔn wuswaaɗ. ¹⁷ Yen biru, kpa u gum mɛ mu tie tɛeni wi u dɛerasiamɔn soo nɔm geuguuɗ ka maa win nɔm geun niki bia bakaa ka win nɔɔ nɔm geuguun niki bia bakaa. U koo mu tɛeniwa mi u raa yem mɛ doke. ¹⁸ Kpa u maa mɛ mu tie win nɔma sɔɔ doke yɛron wiru wɔllɔ kpa u nùn dɛerasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaaɗ. ¹⁹ Kpa u nùn torarun yāku kua. Nge mɛya u koo ka nùn dɛerasia. Yen biruwa u koo yāku dɔɔ mwaararugirun yaa go. ²⁰ Kpa u ye dɔɔ doke yāku yerɔ ka kɛnu. Nge mɛya u koo ka yɛro torarun yāku kua kpa u dɛera.

Bwɛɛbwɛɛ wi u raa bara disigiru mɔn dɛerasiabu

²¹ Wi u bara disigiru mɔ ma u n̄ dam mɔ u ka yāku yaa saberu wa, yāa teera u koo kasu u ka yāku ko te ta sāa torarun sɔmbugiru. Yāku kowo u koo ka tu suuru kanabun wororu ko Yinni Gusunɔn wuswaaɗ. Yen biru durɔ wi, u koo som kilo ita wɛ mɛ ba bura ka gum ka sere maa gum litirin bɔnu. ²² U koo maa ka kparukonu yiru na n̄ kun mɛ totoberɛnu yiru nge mɛ win waara nɛ. Ba koo

gen teu go win torarun suurun s̄. Kpa bu maa ka teu ge ga tie yāku d̄s̄ mwaararugiru ko. ²³ Win d̄erasiabun s̄s̄ itasera u koo ka ye kpuro yāku kowo naawa s̄a yerun k̄ann̄w̄a Yinni Gusun̄n wuswaā. ²⁴ Yāku kowo wi, u koo yāa te mwa ka gum litirin b̄nu ye, kpa u ye kpuro s̄asi beri berika Yinni Gusun̄n wuswaā. ²⁵ Yen biru u koo yāa te saka kpa u ten yem sua u t̄eni wi u raa bara disigiru m̄n soo n̄m geuguū ka win n̄m geun niki bia bakaā ka sere maa win n̄s̄ n̄m geuguun niki bia bakaā. ²⁶ Yen biru yāku kowo wi, u koo gum m̄e wie win n̄m dwarun n̄m w̄s̄r̄. ²⁷ Kpa u ka win n̄m geun niki bia gum m̄e d̄eka u ȳka n̄n n̄oba yiru Yinni Gusun̄n wuswaā. ²⁸ U koo maa gum m̄e t̄eni wi u raa bara disigiru m̄n soo n̄m geuguū ka n̄m geun niki bia bakaā ka sere win n̄s̄ n̄m geuguun niki bia bakaā. U koo mu dokewa mi u raa gesi yem t̄eni. ²⁹ Yen biru gum m̄e mu tie win n̄maa, u koo mu wisiwa wi u raa bara disigiru m̄n wir̄ u sere n̄n d̄erasiabun wororu kua Yinni Gusun̄n wuswaā. ³⁰ Yen biru, u koo gun̄ gen teu go, ḡn bweseru u wa. ³¹ Ba koo ka gen teu torarun suurun yākuru ko. Teu maa yāku d̄s̄ mwaararugiru ka som m̄e, ka gum m̄e. Kpa yāku kowo wi, u wi u raa bara disigiru m̄ d̄erasiabun wororu kua Yinni Gusun̄n wuswaā.

³² Wooda yeniwa wi u bara disigiru m̄ ma u n̄ dam m̄ u koo sw̄i u ka d̄erasiabun yākuru ko.

Disi ḡomi dirun gani s̄s̄

³³ Yinni Gusun̄ u M̄wisi ka Aroni s̄s̄wa u n̄e,
³⁴ sanam m̄e i ko i du Kananin tem̄ m̄e kon b̄e w̄e,
 n̄a n̄ dera disi ḡomi yi kpia diru garu s̄s̄ t̄e s̄s̄ i w̄a,
³⁵ wi u dii te m̄, u koo dawa u yāku kowo s̄ u n̄e,

wee u gāanu waamə win dirə nge disī gəmi. ³⁶ Yāku kowo wi, u sere du u ka dii te mēeri, u koo dewa bu ten yānu kpuro yara kpa yāa nin tii nu ku raa disī duura. Yen biru u koo du kpa u disī gəmi yi mēeri. ³⁷ U n deema gəmi yi sāa nge wuru bekusu, n̄ kun mē yi sōri, kpa yi n sāa nge wəru gana ye səə, ³⁸ u koo yariwa kpa u dii te kēnē sōə nəəba yiru. ³⁹ Sōə nəəba yiruse, yāku kowo u koo wura diru mi. U n deema disī gəmi yi yabi dii ten gani səə, ⁴⁰ u koo de bu dii ten kpenu wəəriwa nin mi disī gəmi yi, yi kpia bu ka nu yari wuun di bu k̄s mi n kun dēere. ⁴¹ U koo dewa bu dii ten səəwə kpuro kera kpa bu yanim mē ba kera mi yari wuun biruə mi n kun dēere. ⁴² Yen biru kpa bu kpee kpaanu kəsire ko. Kpa bu wure bu dii te tāwa.

⁴³ Amēn biru, disī gəmi yi, yì n maa wurama dii te səə, ⁴⁴ yāku kowo u koo maa sewa u da u tu mēeri. U n deema disī gəmi yi, yi maa kpia dii ten gani səə, saa ye səə, n̄ n̄ maa koorə bu yi wīa min di. Dii te, ta disī duurawa mi. ⁴⁵ Ba koo tu surawa kpa bu ten kpenu ka dāa ka tem gura bu ka da wuun biruə mi n kun dēere.

⁴⁶ Wi u dua diru mi sanam mē ba tu kenusi, u disī duurawa mi sere ka yokaə. ⁴⁷ Wi u kpuna mi, n̄ kun mē u gāanu di mi, u koo win yānu teawa.

⁴⁸ Sanam mē ba dii te sənwa ba kpa, yāku kowo ù n wura u ka tu mēeri, ma u deema disī gəmi yi sari, u koo dii te garisiwa ta dēere. Domi disī gəmi yi, yi doona.

⁴⁹ Bu ka dii ten dēerasiabun woronu ko, ba koo gunəsu yiru kasuwa ka dāa ye ba m̄ sēduru ka kiku ge ba m̄ isəpu ka wēē wunəmgii. ⁵⁰ U koo gunə gen teu sakawa wekeru səə te ba kua ka səndu ta nim

gem mǎ. ⁵¹ Yen biru, u koo ge ga wasi sua ka sɛduru ye, ka isɔpu ye, ka wɛɛ wunɔmgii yi, kpa u ye kpuro doke gunɔ ge ba sakan yem mɛ sɔɔ, mɛ ba wisi nim sɔɔ mi, kpa u mu yɛka nɔn nɔɔba yiru dii te sɔɔ. ⁵² U koo ka gunɔ gen yem mɛ ba wisi nim sɔɔ mi, disi wɔka ka gunɔ ge ga wasi ka sɛduru ye, ka isɔpu ka wɛɛ wunɔmgii yi. ⁵³ Kpa u gunɔ ge ga wasi yɔsu gu doona yakasɔ. Saa ye sɔɔra u koo dii te dɛɛrasiabun wororu koosi kpa tu dɛɛra.

⁵⁴ Wooda yenibara ba ko n da swĩi bara disigiru ka wii kpakin sɔ ⁵⁵⁻⁵⁶ ka mɔsiru ka debu ka disi gɔmi yi yi ra kpi yǎnu sɔɔ ka dia sɔɔ. ⁵⁷ Wooda yera ya koo sɔɔsi gǎa ni nu dɛɛre ka ni nu kun dɛɛre.

Tɔn durɔrun disi

15

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni sɔɔwa u nɛɛ, ² i Isireliba sɔɔwɔ i nɛɛ, ben goo ù n kentu kpika mɔ, u kuawa mi disigii. ³ Ya ra wĩ? Ya ku ra wĩ? Ka mɛ, u kuawa mi disigii. ⁴ Kpin yee tɛ sɔɔ u kpuna kpuro, ta disi duurawa mi, ka sere maa gǎa ni u sinari kpuro. ⁵ Wi u maa kpin yee te baba kpuro u koo win yǎnu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, yɛro u ko n disi mɔwa sere ka yokaa. ⁶ Wi u maa sina mi barɔ wi, u sina, u koo win yǎnu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, u ko n sǎawa disigii sere ka yokaa. ⁷ Wi u barɔ wi baba, u koo win yǎnu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, u ko n sǎawa disigii sere ka yokaa. ⁸ Barɔ wi, ù n goo yǎatam sie, yɛro u koo win yǎnu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n sǎawa disigii sere ka yokaa. ⁹ Gǎa ni barɔ wi, u sɔni kpuro, nu kuawa

mi disiginu. ¹⁰ Gãa ni u sakusi kpuro, wi u nu baba yëro u kuawa mi disigii sere ka yokaɔ. Wi u maa nu sɔɔwa yëro u koo win yãnu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ. ¹¹ Wi u dera barɔ wi, u nùn baba, ma u ñ niɛ, u koo win yãnu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, yëro u ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ. ¹² Barɔ wi, ù n dendi yãnu baba ni ba kua ka sɔndu ba koo nu kəsukuwa. Nù n maa sãan na ni ba kua ka dãa, ba koo nu teawa.

¹³ Sanam mɛ kentu ye, ya wĩibu yɔra, u koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru u sere dɛɛra. U koo win yãnu tea kpa u wobure ka nim. Saa ye sɔɔ, u dɛɛrawa mi.

¹⁴ Sɔɔ nɔɔba itase u koo kparukonu yiru ñ kun mɛ totoberɛnu yiru sua u ka da Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ kpa u nu yãku kowo wɛ. ¹⁵ Yãku kowo u koo nin teu gowa torarun sɔ. Kpa u ka teu geni yãku dɔɔ mwaararugiru ko kpa u nùn dɛɛrasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa u dɛɛra.

¹⁶ Goon sen nim mù n yari, u koo woburewa. Adama ka mɛ, u ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ. ¹⁷ Mù n yãnu ganu tãre, ñ kun mɛ gɔna ye ba ra wukiri, ba koo ye teawa ka nim. Adama ka mɛ, ya ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ.

¹⁸ Kurɔ ka durɔ bà n menna, be kpuro ba koo woburewa ka nim. Adama ka mɛ, ba koo bu garisiwa disigibu sere ka yokaɔ.

Tɔn kurɔrun disi

¹⁹ Tɔn kurɔ ù n yasa mɔ, ba koo nùn garisiwa disigii sɔɔ nɔɔba yiru. Wi u nùn baba kpuro u kuawa mi disigii sere ka yokaɔ. ²⁰ Kpin yee tè sɔɔ u kpuna kpuro, ta kuawa mi disigiru. Ye u maa sinari kpuro ya kuawa mi disigia. ²¹ Wi u maa kurɔ

win kpin yeru baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n sāawa disigii sere ka yokaα. ²² Goo ù n baba ye kurα wi, u sinari, yēro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n disi mōwa sere ka yokaα. ²³ Gāa ni nu wāa win kpin yee ten wāllō ñ kun mε ye u sinarin wāllō, wi u yen gaa baba, u kuawa mi disigii sere ka yokaα. ²⁴ Tōn durα goo ù n ka nùn mēna, ma win yem mu nùn tāre, durα wi, u kuawa mi disigii sere sōō nōba yiru. Kpin yee tē sōō u gesi kpuna ta maa disi duurawa mi.

²⁵ Tōn kurα wi u yem wīimō, win yasan saa baasi, ñ kun mε, mu wīimō mu win yasan saa kera, ba koo nùn garisiwa disigii yem wīi bin saa kpuro sōō nge win yasan saa. ²⁶ Kpin yee tē sōō u kpuna kpuro ka ye u sinari kpuro, ya kuawa mi disigia nge sanam mε u win yasa mō. ²⁷ Wi u kpin yee te baba, ñ kun mε sin yee te, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u kuawa mi disigii sere ka yokaα.

²⁸ Sanam mε yem mε, mu yōra u koo kowa sōō nōba yiru bu sere nùn garisi wi u dεere. ²⁹ Yen sōō nōba itase sōōra u koo kparukonu yiru ñ kun mε totoberenu yiru kasu kpa u ka yāku kowo daawa Gusunōn kuu ten kōnnōwō. ³⁰ Kpa yāku kowo u nin teu sua u ka torarun suurun yākuru ko kpa u maa teu geni sua u ka yāku dōō mwaararugiru ko. Yen biruwa u koo kurα wi dεerasiabun wororu koosi Yinni Gusunōn wuswaaα kpa u dεera.

³¹ Yinni Gusunō u kpm Mōwisi ka Aroni sōōwa u nεε, i Isireliba sōōwō i nεε, bu de bu ka nen kuu te ta wāa ben suunu sōō tonda sanam mε ba disi mō kpa bu ku raa gbi.

³² Wooda yeni ya wāawa kentugibun sō ka wìn sen nim mu yari ³³ ka tən kurō wi u yasa mō ka tən durō wi u yem wīimō win tən durōrun di ka tən kurō wi yem wīimō win tən kurōrun di ka maa tən durō wi u ka tən kurō disigii kpuna.

Wōō ka wōōn yāku te ba ra ko Isireliba kpuron toranun sō

16

¹ Aronin bii be ba gu Yinni Gusunōn kurō yèn sō ba ka turare tuka da mi, ben gōōn biruwa Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u nεε, ² a wunen mōō Aroni sōōwō a nεε, u kun da du kiri kiri kuu ten dii te ta dεere gem gem sōō mi woodan kpakorora wāa ka ten wukiritia kpa u ku raa gbin sō. Domi kpakoro ten wukiritian wōllōwa kon tii sōōsi guru wii wuroru sōō.

³ Dōma te u duō mi, u koo ketε kinε kpendu kasuwa u ka win torarun yākuru ko. Kpa u maa yāa kinεru kasu u ka yāku dōō mwaararugiru ko. ⁴ Yen biru u koo win tako doke kpa u sokoto kpiribu doke ka sēkatia. Ye kpuro ya ko n sāawa ye ba kua ka wēε damgii kpa u dawani bōke. U koo woburewa u sere yāa ni kpuro doke. ⁵ Isireliba ba koo maa boo kinεnu yiru wē u ka ben toranun yākunu ko kpa bu nùn yāa kinεru wē u ka yāku dōō mwaararugiru ko.

⁶ U n koo yākuru tore, u koo gina win tii ka win yenugibun toranun yākuru kowa ka ketε kinε te. ⁷ Yen biru kpa u boo kinεnu yiru ye sua u ka da Yinni Gusunōn wuswaaō kuu ten kōnnōwō. ⁸ Kpa u nu tubu tubu koosi u ka wa ge ga sāa Yinni Gusunōguu ka ge ba koo yōsu gbaburō. ⁹ Boo ge ga sāa Yinni Gusunōguu, gera u koo ka torarun

yākuru ko. ¹⁰ Ge ba koo maa yōsu gbaburō, gera ba koo ka torarun suurun wororu ko. Wasira ba koo ka gu na Yinni Gusunən wuswaaḅ bu sere gu yōsu gu doona gbaburō.

¹¹ Aroni u koo gina gbiwa u win tiin ketε kinε te go win toranun sō ka sere maa win yenugibuginun sō. ¹² Kpa u dōḅ gēε gura saa yāku yerun di yi ba yibie dōḅ guratii sō kpa u turare buuru sōka nəm kurenu yiru kpa u ka ye kpuro du dii te ta dεere gem gem sō. ¹³ U koo turare ye doke dōḅ gēε yi sō Yinni Gusunən wuswaaḅ kpa yen wiisu su woodan kpakoro ten wukiritia wukiri kpa u ku raa ka gbin sō. ¹⁴ Yen biru kpa u ketε yen yem sua u dεka ka win niki bia kpa u mu yēka kpakoro ten wukiritia sō sōḅ yari yeru gia. Kpa u maa ko mε kpakoro ten wuswaaḅ nən nōḅba yiru. ¹⁵ Yen biruwa u koo maa boo ge ga sāa Yinni Gusunəguu mi go Isireliba kpuron toranun sō kpa u gen yem sua u ka da dii te ta dεere gem gem sō kpa u mu yēka woodan kpakoro ten wukiritia wōllō ka maa ten wuswaaḅ nge mε u kua ka ketε yen yem. ¹⁶ Kpa u dii te ta dεere gem gem dεerasiabun wororu koosi u ka ten disi wōka yi ta duura Isireliban toranu ka ben mem nōḅbu sarirun sō. Nge mεya u koo ko u ka dii dεera ten disi wōka, domi ta wāa disigibun suunu sō. ¹⁷ Goo kun ko n wāa dii ten sōwō sanam mε Aroni u koo du mi, u ka toranun yākuru ko sere u da u ka yarima. U koo win tii ka win yenugibun toranun yākuru ko. Yen biru kpa u maa Isireliba kpurogiru ko. ¹⁸ U n yariḅ, u koo dawa yāku yerō kpa u tu dεerasiabun wororu koosi. Yen biru kpa u ketε ye, ka boo gen yem sua u tēni yāku yerun kāanu nne yen baayere sō. ¹⁹ U koo yem mε dεkawa ka win

niki bia u yēka nən nəəba yiru yāku yee ten wəllə. Nge mēya u koo ka tu dēerasia Isireliban toranun di kpa u tu yi nənem Yinni Gusunən sō.

²⁰ Sanam mē u dii te ta dēere gem gem dēerasia u kpa, ka dii dēera te, ka yāku yeru, u koo de bu ka boo ge ga wasi mi nawa. ²¹ Aroni u koo win nəma kpuro səndiwa boo gen wiru wəllə kpa u Isireliban toranu kpuro tuuba ko ka mēm nəəbu sari te ba kua kpuro. Kpa u boo ge tora ni kpuro səbi kpa u de goo u gu gira u ka da gbaburə. ²² Nge mēya boo ge, ga koo ka Isireliba kpuron toranu səbe gu ka doona gbaburə mi goo kun wāa.

²³ Yen biru u koo wura kuu ten mi, kpa u win sāa yāa ni u doke potiri u nu yi mi. ²⁴ Kpa u wobure yam dēeramə kpa u win tiin yānu doke. Yen biru kpa u yari u na u yāku dōə mwaararugiru ko win tiin sō ka sere maa Isireliban sō. Yen biru kpa u torarun yākuru ko win tiin sō ka sere Isireliban sō. Kpa u suuru kanabun woronu ko win tii ka Isireliban sō. ²⁵ Yen biru kpa u yaa yen gum dōə doke yāku yerə ye ba ka torarun yākuru kua mi.

²⁶ Wi u boo ge gira u ka da gbaburə u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere du sansaniə.

²⁷ Kete ye, ka boo gen yem mē ba ka da dii te ta dēere gem gem səə toranun sō, ba koo yen yaa ka yen gəni ka yen bisu yarawa ben sansanin di bu dōə doke.

²⁸ Wi u ye kpuro dōə mēni u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere wurama sansaniə.

²⁹ Yeni ya ko n sāawa wooda sere ka baadommaə. Suru nəəba yirusen sōə wəkuruse, i nəə bəkuo kpa i bēen səma deri sere ka səbə be ba wāa bēen suunu səə. ³⁰ Domi tōə te səəra ba koo bēe torarun yākuru kua bu ka bēe dēerasia. Nge mēya i ko i ka dēera bēen

durum kpuron di Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ³¹ Tɔɔ te, ta koo kowa tɔɔ wɛrarugiru kpa i n da nɔɔ bɔke. Kpa ya n s̄aa wooda sere ka baadommaɔ.

³² Amɛn biru yāku kowo wi ba gum tāre ba gɔsa u ka ko yāku kowo tɔnwero win baaban kəsire, wiya u koo s̄aa yāa ni doke ni ba kua ka wɛɛ damgii.

³³ Wiya u ko n da yākuru ko u ka dii te ta dɛɛre gem gem dɛɛrasia ka sere dii dɛɛra te, ka yāku yee te, ka yāku kowobu ka sere maa Isireliba kpuro.

³⁴ Yeni ya ko n s̄awa wooda sere ka baadommaɔ. Wɔɔ tia sɔɔ, ba ko n da yākuru kowa Isireliba kpuron toranun s̄a nɔn teeru.

Ma Aroni u kua kpuro ye Yinni Gusunɔ u Mɔwisi s̄ɔɔwa.

NGE Mɛ ISIRELIBA BA KO N KA DɛɛRE

Gusunɔ u yina bu yem di

17

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi s̄ɔɔwa u nɛɛ, ² a Aroni ka win bibu ka sere Isireliba kpuro s̄ɔɔwɔ a nɛɛ, wooda wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na wɛɛmɔ.

³ Isireliba sɔɔ goo ù n kī u saberu garu saka sansaniɔ ñ kun mɛ mi u wāa kpuro, u koo gina ka tu nawa nɛn kuu bekurugirun kɔnnɔwɔ u ka tu yākuru ko nɛ, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ⁴ Yɛro u kun kue mɛ, ba koo nùn sabe ten yem bikiawa domi u yem yariwa mi. Saa ye sɔɔ, ba koo yɛro yarawa Isireliban suunu sɔɔn di. ⁵ Wooda yeni ya koo dewa Isireliba bu ka ben yaa sabenu na yāku kowon mi nɛn kuu ten kɔnnɔwɔ bu go nɛ, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Kpa bu ku raa tu go mi ba tura. Kpa ta n s̄aa siarabun yākuru. ⁶ Yāku kowowa u

koo ten yem me yēka yāku yerō kuu ten kōnnōwō. Kpa u ten gum dōō doke mēn nuburu ta koo ne, Yinni Gusunō dore. ⁷ Nge meya Isireliba ba n maa ka būnu yākuru kuamme nin bwāarokunu nu ka bonu weene. Yeni ya ko n wāawa ben tiin sō ka ben bibun bibun sō sere ka baadommaō.

⁸ N n men na, Isireli goo, n kun me sōō goo wi u wāa ben suunu sōō, ù n yāku dōō mwaararugiru mō, n kun me yākunu ganu, ⁹ ma u n ka nu ne ne, Yinni Gusunōn kurun kōnnōwō u ka nin yaa go, ba koo yēro yarawa ben suunu sōōn di.

¹⁰ Wee wooda ye ne, Yinni Gusunō na maa wēemō. Isireli goo, n kun me sōō goo wi u wāa ben suunu sōō ù n yem di, baa n n meren na mu sāa, ne, Yinni Gusunōwa kon yēro wōrima n nūn yara win tōmbun suunu sōōn di. ¹¹ Domi yem sōōra hunde koni kpuron wāara wāa. Na dera i yem dendimō yāku yerō i ka beēn toranun suuru wa. Yem meya mu ra de tōnu u win torarun suuru wa. ¹² Yen sōna na nee, Isireliban goo n kun me sōō goo beēn suunu sōō u n yem dimō.

¹³ Beē Isireliban goo n kun me sōō goo wi u wāa beēn suunu sōō, ù n yaa gaa mwa taasoru sōō n kun me gunō gagu ge ba ra di, u koo yaa ye, n kun me gunō gen yem yariwa kpa u mu yanim wukiri. ¹⁴ Domi hunde koni ye ya wasi kpuro, yen wāara wāawa yen yem sōō. Yen sōna na nee, i ku hunde koni gaan yem di. Domi yem sōōra wāara wāa. Wi u maa yina u mu di, ba koo yēro wunawa wigibun suunu sōōn di.

¹⁵ Beē Isireliban goo, n kun me sōō goo wi u wāa beēn suunu sōō, ù n yaa goru di n kun me yaa ye gbeeku yaa ya go, yēro u koo win yānu teawa kpa

u wobure. Adama ka mε, u ko n s̄awa disigii sere ka t̄o ten yokaō u sere dεεra. ¹⁶ U kun win yāa ni teye, ma u ñ wobura, u koo win torarun are mwa.

K̄o menna bi bu ñ bεεε m̄o

18

¹ Yinni Gusunō u M̄wisi s̄ōwa u nεε, ² a Isireliba s̄ōwō a nεε, nena na Gusunō bεen Yinni. ³ I ku ra ko ye ba ra ko Egibitiō mi i raa sina. I ku maa ko ye Kananiba m̄ mi na ka bεε d̄o. I ku ben komanu swīi. ⁴ Adama i nen woodaba ka nen yiirebu mem n̄ōwō kpa i ye swīi. Domi nena na s̄a Gusunō bεen Yinni.

⁵ N n men na, i nen gere ka nen woodaba mem n̄ōwō. Wi u ye mem n̄ōwa u ko n wāawa yen s̄o. Nε Yinni Gusunōwa na yeni gerum̄o.

⁶ Nena na wooda yeniba w̄εem̄o. Na nεε, bεen goo u ku raa ka win dusi t̄n kur̄o k̄ō menna.

⁷ I ku bεen tundo sekuru doke i ka bεen mero k̄ō menna. Domi u s̄awa bεen mero.

⁸ I ku ka bεen meron nisi goo k̄ō menna, domi ñ n kua mε, i bεen tundo sekuru dokewa mi.

⁹ I ku ka bεen sesu tundo turosi ñ kun mε mero turosi k̄ō menna baa b̄a kun bεε seeye yenu teu s̄o.

¹⁰ I ku ka bεen nikur̄bu k̄ō menna baa ù n s̄an na t̄n dur̄n bii, ñ kun mε t̄n kur̄n bii. Domi wi u kua mε, u tii sekuru dokewa mi.

¹¹ I ku ka bεen tondon kur̄o goon bii k̄ō menna domi u s̄awa bεen sesu.

¹² I ku ka bεen tiō k̄ō menna, domi u s̄awa bεen tondon dusi.

¹³ I ku maa ka bεen meron w̄nō ñ kun mε win m̄ō k̄ō menna. Domi u s̄awa bεen meron dusi.

14 I ku maa bēen tondon wǎnǎ ñ kun mε win mǎǎ sekuru doke i ka win kurǎ kǎǎ menna. Domi kurǎ wi, u sǎawa nge bēen tiin mero.

15 I ku ka bēen bigii kurǎ kǎǎ menna, domi u sǎawa bēen biin kurǎ.

16 I ku ka bēen wǎnǎ ñ kun mε bēen mǎǎn kurǎ kǎǎ menna. I n kua mε, i nùn sekuru dokewa.

17 I ku ka tǎn kurǎ kǎǎ menna kpa i maa ka win bii kǎǎ menna, ñ kun mε win nikurǎbu, domi ba sǎawa mi dusinu. I n kua mε, ya sǎawa mi tora bakaru.

18 I ku bēen kurǎn wǎnǎ ñ kun mε win mǎǎ sua kurǎ sanam mε kurǎ win tii u wǎa wǎaru sǎǎ. Domi ya koo nisinu ma.

19 I ku ka tǎn kurǎ menna sanam mε u yasa mǎ, domi u sǎawa disigii.

20 I ku ka bēen winsim kurǎ kǎǎ menna. I n kua mε, i tii disi koosiwa mi.

21 I ku ka bēen bii yǎkuru ko bǔu wi ba mǎ Mǎlkun mi. Domi ñ n kua mε, nε, Yinni Gusunǎn yǎsira i sankam mi. I n yē ma nena na sǎa Gusunǎ bēen Yinni.

22 I ku ka bēen tǎn durǎsi kǎǎ menna nge mε i ra ka tǎn kurǎ ko. Domi ya sǎawa seku bakaru.

23 I ku ka yaa saberu kǎǎ menna nge tǎn kurǎ. Domi ñ n kua mε, i tii disi dokewa. Nge mεya maa tǎn kurǎ goo u ku raa de yaa saberu tu ka nùn menna. Ya sǎawa seku bakaru.

24 I ku de koma ninin bweseru nu bεε ko disigibu. Domi niya bwese tuku nini nu ra ko ni kon gira bēen suunu sǎǎn di. 25 Ba tem mēn tii disi doke, ma na mu sεyasia ma mu mēn tǎmbu yarinasia.

26 Bεε Isireliba ka bεε sǎbu bεε be i wǎa Isireliba sǎǎ, i nēn gere ka nēn wooda ye mēm nǎwǎ. Kpa i bwese nin koma sekurugii ni deri. 27 Be ba raa sina

tem mε sɔɔ i sere na, ba koma ni kua ma tem mε, mu disi duura. ²⁸ N n mɛn na, bɛɛn tii i ku mu disi doke kpa mu ku raa maa bɛɛ yarinasia nge yellugibu.

²⁹ Domi be ba koma nin garu saara Isireliba kpuro sɔɔ, ba koo bu wunawa ben tɔmbun suunu sɔɔn di.

³⁰ Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni. I de i nɛn gere ka nɛn wooda ye mɛm nɔɔwa mam mam. Kpa i ku bwese tuku nin komanu swĩi ni ba ra ko i sere tunuma mini. Kpa i ku ra tii disi doke.

Nge mε n weenε bu Gusunɔ sã

19

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Isireliba kpuro sɔɔwɔ a nɛɛ, i de i n dɛɛre, domi nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinni na dɛɛre.

³ Yen sã, bɛɛn baawure u win tundo ka win mero bɛɛrɛ wɛɛyɔ kpa u n da wɛre tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ. Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni.

⁴ I ku tii bũnu wɛ, i ku ra maa bwãaroku gagu seku.

⁵ I n nɛ, Yinni Gusunɔ siarabun yãkuru kuamme, i tu koowo nge mε ta koo ka man wɛre. ⁶ I ko ten yaa diwa dɔma te i ka ye yãkuru kua ñ kun mε sisiru. Adama ye ya tiara sɔɔ itase, i ko ye dɔɔ mɛniwa. ⁷ I n ye di sɔɔ itase, na ñ yãku te mwaamɔ. Domi yaa ye, ya disi duurawa mi. ⁸ Wi u ye di u koo win torarun are wa, domi u ñ ye garisi nɛgia. Ba koo yɛro wunawa bɛɛn suunu sɔɔn di.

⁹ I n bɛɛn dīanu gɛɛmɔ, i ku gɛ ye ya wãa gbee goorɔ. I ku maa bɛɛn gberun dīanu kunɔnu ko.

¹⁰ Mɛya i ku maa resɛm gberu sɔɔ resɛm kunɔnu ko ka maa resɛm ye ya wɔruma. I ko ye deriwa

sāarobu ka sɔbun sɔ. Nε Gusunɔ bεen Yinniwa na yeni gerua.

¹¹ I ku gbɛni, i ku maa bεen winsim weesu kua n̄ kun mε i n̄n n̄ni wɔke. ¹² I ku b̄ri weesugii ko ka n̄n ȳsiru. Domi ì n kua mε, i n̄n ȳsiru sankawa. Nε Gusunɔ bεen Yinniwa na yeni gerua.

¹³ I ku bεen winsim dam d̄re. I ku maa n̄n ḡanu mwaari ka dam. I ku bεen s̄m kowon k̄siaru n̄nε sere yam mu ka s̄ara. ¹⁴ I ku soso w̄mε. I ku maa ḡanu yi w̄kon wuswaaɔ ni nu koo n̄n s̄ura. I de bεen daa yu s̄ɔsi ma i man nasie nε Gusunɔ bεen Yinni.

¹⁵ I ku murafitiru ko siribu s̄ɔ. I ku goon bw̄εbw̄εru n̄ kun mε win dam m̄eri i ka n̄n siri. Adama i ko i bu siriwa nge mε baawuren gem mu nε. ¹⁶ I ku gari weesugii kpara bεen t̄nusin s̄ɔ. I ku maa n̄n gari mani yi yi koo n̄n go.

¹⁷ I ku bεen winsim tusi ḡruɔ. Adama i n̄n gerusio kpa i ku ra tii durum s̄abi win s̄ɔ. ¹⁸ I ku bεen winsim m̄aru k̄sie. I ku maa ka goo m̄aru n̄nε. I bεen t̄nusi k̄ɔ nge bεen tii. Nε Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁹ I de i n̄n wooda yeniba m̄em n̄ɔwa. I ku de yεε bwese bwese ka yu ȳɔna. I ku d̄ia bwesenu yiru duure gbee teeru s̄ɔ. I ku ȳanu doke ni ba kua ka w̄εε bwesenu yiru.

²⁰ Goo ù n ka yoo t̄n kurɔ k̄ɔ menna wi ba durɔ k̄a, adama ba n̄ gina n̄n yake win yorun di, ȳro u koo yen gobi k̄siawa, adama ba n̄ bu goomɔ. Domi kurɔ wi, u gina s̄aa yoo. ²¹ Durɔ win torarun s̄ɔ, u koo ka ȳa kineru na Yinni Gusunɔn wuswaaɔ win kurun k̄annɔwɔ u ka torarun s̄ambun ȳakuru ko.

²² Kpa ȳaku kowo u n̄n torarun suurun wororu

koosi ne Yinni Gusunən wuswaaə. Saa ye sōra u koo win torarun suuru wa.

²³ Sanam me i dua Kananin temə i kpa, ma i dāa bwese bweseka duura, i ko yen marum garisawa disigim, wōə ita. I n̄ mu dimə. ²⁴ Wōə n̄esen marum me ya koo ma, mu ko n sāawa ne Yinni Gusunəgim, i ka man siara tōə bakarun saa. ²⁵ Saa wōə n̄əbusen diya been tii i ko i n da dāa marum me sori i di. Ne Gusunə been Yinniwa na yeni gerua.

²⁶ I ku gāanu ganu di ka yem. I ku wee n̄ kun me guru wiru m̄eri i ka bikiaru ko. ²⁷ I ku been wirun goo gookan seri k̄ni bwereke. I ku maa been toburun beri berika k̄ni. ²⁸ I ku been wasi muriri goon gōn s̄. I ku maa been wasi yore. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

²⁹ I ku been bii wəndiaba sekuru doke i bu kurə tanaru kp̄e s̄aru garun s̄, kpa sakararu ka sekuru sariru tu ku raa yibu tem me s̄ə. ³⁰ I n da tōə w̄erarugiru yaaye kpa i nen kuu bekurugiru beere w̄. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

³¹ I ku da be ba ra ḡribu sokun mi n̄ kun me s̄robun mi kpa i ku ra ka tii disi doke. Domi n̄ena na s̄a Gusunə been Yinni.

³² I wi u seri kpiki m̄ kpuro kpunə kpa i durə t̄kə beere w̄. I maa ne, Yinni Gusunə nasio. Domi n̄ena na s̄a been Yinni.

³³ S̄ə goo ù n w̄a been tem s̄ə, i ku n̄n dam d̄re. ³⁴ I ko i n̄n kuawa nge kpa ȳero, kpa i n̄n k̄a nge been tii. Domi been tii i raa s̄ru di Egibitio. Ne Gusunə been Yinniwa na yeni gerua.

³⁵ I ku murafitiru ko siribu s̄ə, ka ḡa ȳirubu s̄ə, ka kiloba s̄ə ka sakakunu s̄ə. ³⁶ I de been kiloba ka been sakakunu ye kpuro ya n s̄a dee dee. Ne

Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua, nɛ wi na bɛɛ yara Egibitin di.

³⁷ I nɛn woodaba kpuro mɛm nɔɔwɔ kpa i ye swĩ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

Sãa ni Gusunɔ u yina

20

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, ben goo ñ kun mɛ sɔɔ wi u wãa be sɔɔ ù n win bii sua u ka bũu wi ba mɔ Mɔlɔku yākuru kua, ba koo nùn kasukuwa bu go. ³ Nɛ, Yinni Gusunɔwa kon nùn wɔri kpa n nùn wuna nɛn tɔmbun suunu sɔɔn di yèn sɔ u ka win bii Mɔlɔku yākuru kua ma u nɛn kuru disɔ doke u nɛn yĩsi dɛɛraru sankã. ⁴ Isireliba bà n yina bu durɔ win bweseru go, ma ba nùn mɛɛra u daa yen bweseru mɔ, ⁵ nɛn tiiwa kon nùn wɔri wi ka win yɛnugibu kpuro kpa n nùn yara win tɔmbun suunu sɔɔn di ka sere be ba maa Mɔlɔku ye sãamɔ.

⁶ Goo ù n bikiaru da gɔri sokobun mi ñ kun mɛ sɔrobun mi, kon nùn wɔriwa kpa n nùn wuna win tɔmbun suunu sɔɔn di.

⁷ I de i n dɛɛre, domi nɛn tii na dɛɛre. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua.

Kɔɔ mɛnna bi Gusunɔ u yina

⁸ Nɛna Yinni Gusunɔ wi u bɛɛ gɔsa i n ka dɛɛre. I ko i nɛn woodaba mɛm nɔɔwawa kpa i sĩ ye sɔɔ.

⁹ Goo ù n win tundo ñ kun mɛ win mɛro b̄rusi, ba koo ȳero gowa kpa win yɛm mu wɔri win tii sɔɔ.

¹⁰ Goo ù n ka goon kurɔ kpuna, ba koo kurɔ wi ka durɔ wi gowa.

11 Goo ù n ka win tundon kurɔ kpuna, u win tundo sekuru dokewa. Ba koo yēro gowa ka kurɔ wi sannu kpa ben yem mu wəri ben tii sɔɔ.

12 Goo ù n ka win biin kurɔ kpuna, ba koo yēro gowa ka kurɔ wi sannu. Domi seku bakara ba kua mi. Ben yem mu koo wəriwa ben tii sɔɔ.

13 Tɔn durɔ ù n ka win tɔn durɔsi kpuna nge mɛ ba ra ka tɔn kurɔ mɛnnɛ, ba koo be yiru ye kpuro gowa. Domi gāa kōsuna ba kua mi. Ben yem mu koo wəriwa ben tii sɔɔ.

14 Goo ù n bii ka mero sua kurɔ, tora bakara mi. Ba koo be kpuro dɔɔ mɛniwa. Kpa yen bweseru ya kun wāa bɛɛn suunu sɔɔ.

15 Goo ù n maa ka yaa saberu mɛnna nge mɛ ba ra ka tɔn kurɔ mɛnnɛ, ba koo yēro gowa ka yaa sabe ten tii.

16 Tɔn kurɔ ù n maa ka yaa saberu mɛnna nge mɛ ba ra ka tɔn durɔ mɛnnɛ, ba koo nùn gowa ka yaa sabe ten tii. Kpa ben yem mu wəri ben tii sɔɔ.

17 Goo ù n win sesu tundo turosi n̄ kun mɛ mero turosi sua kurɔ u ka kpuna, ba tii sekuru dokewa mi. Ba koo bu wunawa ben tɔmbun suunu sɔɔn di. Durɔ wi, u koo win torarun are sɔbewa. Domi u ka win sesu kpuna.

18 Goo ù n ka tɔn kurɔ mɛnna wi u yasa mɔ, ma yen yem mɛ mu yara u mu wa, ba koo be yiru ye yarawa Isireliban suunu sɔɔn di.

19 I ku ka bɛɛn mɛron wɔnɔ n̄ kun mɛ win mɔɔ n̄ kun mɛ bɛɛn tiɔ kōɔ mɛnna. Domi i sāawa dusinu. Wi u kua mɛ, u koo yen are wa.

20 Goo ù n ka win tundon wɔnɔ n̄ kun mɛ tundon mɔɔn kurɔ kpuna, u bu sekuru dokewa. Kurɔ wi, ka durɔ wi, ba koo ben toranun are wa. Ba n̄ bii marumɔ sere bu ka gbi.

²¹ Goo ù n win wǎnǎ ñ kun mε win mǎǎn kurǎ sua, u torawa mi. U win wǎnǎ ñ kun mε win mǎǎ wi sekuru dokewa mi. Kurǎ wi, ka durǎ wi, ba ñ bibu marumǎ.

²² I de i nen woodaba ka nen yiirebu mem nǎǎwa kpa i ka ye sǎmburu ko, kpa tem mi na ka bεε dǎǎ mu ku raa bεε yarinasia. ²³ I ku bwese nin komanu swĩi ni na kon bεε gira. Domi koma niya ba kua na ka bu yina. ²⁴ Na bεε sǎǎwa na nεε, bεεya i ko i n ben tem mε mǎ.

Nena kon bεε mu wě.

Tem mε, mu tim ka bom yiba.

Nena Gusunǎ bεen Yinni nε wi na bεε wuna saa bwese ni nu tien di. ²⁵ Yen sǎna i ko i wunana yaa ye i ko i di ka ye i kun dimǎ ka sere maa gunǎ si i ko i di ka si i ñ dimǎ kpa i ku ra bεen tǎmbu disi doke yeε yi, ka gunǎ sin sǎ ye na gesi nεε, i ku di mi.

²⁶ I de i n dεere i n wǎa nen sǎ, domi na dεere. Nε, Yinni Gusunǎwa na bεε wuna nenem bwese ni nu tien suunu sǎǎn di i n ka sǎa nεgibu.

²⁷ Goo ù n wǎa bεen suunu sǎǎ, tǎn kurǎ ñ kun mε tǎn durǎ ma u ra gǎribu soku ñ kun mε u ra sǎroru ko, ba koo yěro kpenu kasukuwa kpa win yem mu wǎri win tii sǎǎ.

Yǎku kowobun woodaba

1. Wooda ye ya ka yǎku kowon tii yǎ

21

¹ Yinni Gusunǎ u Mǎwisi sǎǎwa u nεε, a Aroni ka win bibu sǎǎwǎ a nεε, yǎku kowo u ku raa tii disi doke u wigii goon goru baba ² ma n kun mǎ win mǎro ka win tondon goru ka win tiin biigiru ka win wǎnǎ ka win mǎǎguru ³ ka sere win sesu wi u kun

durə yēgiru wi ba ñ gina sue. ⁴ Isireliban suunu sɔɔ, yāku kowo wi, u sāawa ben guro guro. Yen sɔ, u ñ koo tii disi doke ka ben goon goru.

⁵ Goo ù n gu, yāku kowobu bu ku raa ben wii suunun seri kəni, bu ku raa maa ben toburun beri berika kəni. ⁶ Meya bu ku raa maa tii muriri wasi sɔɔ. Ba ko n wāawa ne Gusunə ben Yinnin sɔ. Ba ñ nen yīsiru sankumə. Domi beya ba ko n da man yākunu kue ni nu sāa nen dīanu. Yen sɔ, ba ko n dεεrewa.

⁷ Ba ñ koo kurə tanə ñ kun mε wi ba gaba ba ka kpuna sua kurə. Ba ñ maa kurə wi u win durə yina suamə. Domi ba ko n dεεrewa ba n wāa ne, Yinni Gusunən sɔ. ⁸ Isireli baawurewa u koo yāku kowo garisi tən dεero. Domi wiya u ra ka been yākunu ne, ne, Yinni Gusunən mi. Yen sɔ, ba ko n dεεrewa, domi ne, Yinni Gusunə na dεere. Nena na bee gɔsa i n ka maa dεere.

⁹ Yāku kowo goon bii wəndia ù n tii sekuru dokemə u kurə tanaru dimə, win tundowa u sekuru dokemə. Ba koo bii wəndia wi dɔɔ meniwa.

¹⁰ Yāku kowo wi ba gum tāre wirə u kua yāku kowo tənwerə, ma ba nùn sāa yānu doke, u ku maa win seri sanku goon gɔɔn sɔ. Meya u ku maa win yānu gēeku. ¹¹ U ku raa goru garu susi u tii disi doke, baa ñ n win tundo ñ kun mε win meron gorun na. ¹² U ñ maa yariə nen kurun di goon gorun sɔ, u ku ka kuu te disi doken sɔ. Domi ba nùn gum tāre u n ka sāa nenem. Ne, Yinni Gusunəwa na ye gerua.

¹³ Wəndia wi u kun durə yēwa yāku kowo tənwerə u koo sua kurə. ¹⁴ U ñ koo gəmini goo sua kurə ñ kun mε kurə wi ba yina ñ kun mε kurə wi ba gaba ba ka kpuna ñ kun mε kurə tanə.

Adama wəndia wi u kun durə yēwa u koo sua win dusibu sɔɔ. ¹⁵ Kpa u ku raa bwese tukuru doke win bweseru sɔɔ. Nε Yinni Gusunəwa na nùn gɔsa u n ka dεεre.

2. Wi u kun kpɛ u ko yaku kowo

¹⁶ Yinni Gusunə u maa Məwisi sɔɔwa u nεε, ¹⁷ a Aroni ka win bibu sɔɔwə a nεε, baa ka win bibun bweserə goo ù n alebu gaa mə win wasi sɔɔ, yēro kun kpɛ u da nɛn kuu te sɔɔ u nε, Yinni Gusunə dīanu ganu yākuru kua. ¹⁸ Alebugii goo kun kpɛ u nɛn sambu te ko, aa wɔkowa? Aa kəri barəwa? N kun mε yēron wuswaa ya kəsikirewa? ¹⁹ N kun mε yēron naasu n̄ kun mε win gāsera bɔɔrewa? ²⁰ N kun mε yēro u kundu kpiawa? N kun mε u sāawa tən kəmiakubu? N kun mε yēron nəni kpiawa? N kun mε yēro taataaru n̄ kun mε debu məwa? N kun mε win tīa bii kəsikira? ²¹ Wi u alebu gaa mə wasi sɔɔ gesi Aronin bweseru sɔɔ, u n̄ kpɛ u nε, Yinni Gusunə yākuru kua. U n̄ maa kpɛ u ka dīanu ganu na u ka yākuru ko nɛn kuu te sɔɔ. ²² Adama u koo kpī u nε, Yinni Gusunən dīa dεeranu di. ²³ Win alebun sɔna u n̄ kpɛ u susi yaku yerə ka kuu ten beku kare ten mi. Kpa u ku raa nɛn kuu te disi doke. Nε, Yinni Gusunəwa na ra yaku kowobu gəsi ba n ka dεεre.

²⁴ Ma Məwisi u Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro gari yi sɔɔwa.

3. Be ba koo yaku dīanu di

22

¹ Yinni Gusunə u Məwisi sɔɔwa u nεε, ² a Aroni ka win bibu sɔɔwə a nεε, ba n tii sε dīa ni Isireliba ba

ka man naawamme sɔɔ, kpa bu ku raa nen yīsi dɛɛra te sanku. Nɛna na s̄aa Yinni Gusunɔ.

³ Ben bweseru sɔɔ, goo ù n nu susi, ma u disi gɛɛ mɔ, ba koo yēro yarawa nen sɔmburun di. ⁴ Aronin bweseru sɔɔ, goo ù n bara disigiru mɔ, ñ kun mɛ ù n kentu kpika mɔ, u ñ yāku dīa ni dimɔ sere ù n dɛɛra, ⁵ ka sere wi u goru baba ñ kun mɛ wìn sen nim mu wīa ñ kun mɛ wi u yaa gaa baba ye ya disi mɔ ñ kun mɛ wi u goo baba wi u disi mɔ. ⁶ Wi u yen gaa baba gesi, u disi duurawa mi sere ka yokaɔ. U ñ kpē u yāku dīa ni di ma n kun mɔ u wobura mam mam. ⁷ U n wobura, yokan di u dɛɛra, u koo kpī u nen dīa ni di. Domi niya nu s̄aa win dīanu. ⁸ Mɛya yāku kowo goo kun yaa goru temmɔ ñ kun mɛ yaa ye gbeeku yaa gaa ya go u ku raa ka tii disi doken s̄. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁹ Ba koo nen woodaba mɛm nɔɔwawa domi bà n nen dīanu disi doke, ba koo ben torarun are sɔbe kpa bu gbi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na bu gɔsa ba n ka dɛɛre.

¹⁰ Tɔn diro kun yāku dīa ni dimɔ baa yāku kowon sɔm kowo ñ kun mɛ win sɔɔ. Yēro kun yāku dīa ni dimɔ. ¹¹ Adama yoo wi yāku kowo u dwa ka wi ba mara win yɛnuɔ, ba koo kpī bu dīa ni di. ¹² Yāku kowon bii tɔn kurɔ ù n tɔn diro sua durɔ, ù ku raa yāku dīa ni di. ¹³ Adama bii wi, ù n s̄aa gɔmini ñ kun mɛ win durɔ u nùn yina, ma u ñ ka durɔ wi mara, ma u gɔsira win tundon yɛnuɔ u s̄ nge sanam mɛ u ñ durɔ sue, u koo kpī u dīa ni di. Ma n kun mɛ, tɔn diro u ku dīa ni di.

¹⁴ Tɔn tuko goo ù n nu di u ñ ka baaru, u koo nin kɔsire yāku kowo wēwa. Yen biru kpa u nùn nin bɔnu nɔɔbun tia sosia.

15 Yāku kowobu bu ku raa dīa ni disi doke nì Isireliba ba ka yākuru kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. 16 Bā n nu di sanam me n n̄ weenε bu nu di, bā Isireliba toranu sɔbimɔwa. Nena Yinni Gusunɔ, ne wi na ra yākunu deerasie.

Sabe te ba koo ka yākuru ko

17 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u neε, 18 a Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro sɔɔwɔ a neε, goo be sɔɔ n̄ kun me sɔɔ goo wi u wāa ben suunu sɔɔ, ù n kī u yāku dɔɔ mwaararugiru ko ka kīru, n̄ kun me u ka nɔɔ mwεeru garu yibia, 19 ne, Yinni Gusunɔ n sere tu mwa, yaa sabe dɔɔ ge ga n̄ alebu mɔ gera u koo ka na, naa, n̄ kun me yāaru, n̄ kun me boo, ya n gesi sāa dwa. 20 U n̄ koo ka yaa saberu na te ta alebu gaa mɔ. Domi ù n ka tu yākuru kua, na n̄ mwaamɔ. 21 Goo ù n siarabun yākuru mɔ ka kīru n̄ kun me u ka nɔɔ mwεeru garu yibia, u koo tu kowa ka sabe te ta n̄ alebu gaa mɔ n sere win yāku te mwa. 22 N n̄ men na, bu ku ka sabe wɔko na, n̄ kun me te ta kōri bɔɔre, n̄ kun me te ba so ba kɔsiki, n̄ kun me te ta boo boosu n̄ kun me taataaru mɔ gɔnaɔ. Bu ku ka yen gaa yāku dɔɔ mwaararugiru ko. 23 Ba koo kpī bu ka yaa sabe tèn wasin bee tia kpāaru bo kērun yākuru ko. Adama bu ku ka tu nɔɔ mwεerugiru ko. 24 Bu ku raa ka yaa sabe tèn tīara kɔra n̄ kun me ba wīa ne, Yinni Gusunɔ yākuru kua. Bu ku maa yen bweseru yaa saberu garu kua bā n̄ dua ben temɔ. 25 Bu ku ka ne, Yinni Gusunɔ sabe ten bweseru yākuru kua te ba wa sɔbun mi. Domi sabe tèn wasi ba mεera kua, ta sāawa nge sabe te ta alebu mɔ. Ne, Yinni Gusunɔ, na n̄ yāku ten bweseru mwaamɔ.

26 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u neε, 27 bā n̄ kete buu mara n̄ kun me yāaru n̄ kun me boo, ga

koo kowa sōo nōoba yiru ka gen mero. Adama saa sōo nōoba itasen di, ba koo kpī bu ka gu yāku dōo mwaararugiru ko. ²⁸ Bu ku raa yaa saberu garu go ka ten buu sōo teeru.

²⁹ Bā n nε, Yinni Gusunō siarabun yākuru kuammε, bu tu koowo nge mε kon ka tu mwa. ³⁰ Yen dāma tera ba koo ten yaa di. Ba ñ yen gaa tiamō sere sisiru.

³¹ Ba koo nēn wooda ye mēm nōowawa kpa bu ye swīi. ³² Bu ku raa nēn yīsiru sanku kpa bu wa bu man bεεε wē ben suunu sōo. Nēna na Yinni Gusunō wi u bεε gōsa i n ka dεere. ³³ Nēna na bεε yara saa Egibitin di na n ka sāa Gusunō bεen Yinni.

Tōo baka bwese bweseka

23

1-2 Yinni Gusunō u Isireliba sōowa saa Mōwisin nōon di u nεε, tōo baka nī sōo i ko i n da mēnnε i man sā, ni wee.

Tōo wērarugiru

³ Alusuma tia sōo, sōo nōoba tia i ko i n da sōmburu ko, sōo nōoba yiruse, i ko i wēra kpa i mēnna i ka man sā. Yen tōo te, i ku ra sōmburu garu ko. I ko i tu diwa nēn sō baa mi i wāa kpuro gesi.

⁴ Tōo baka ni nu maa tie, nī sōo i ko i mēnna i ka man sā, nin tōnu wee.

Gōo sararibun tōo bakaru

⁵ Yinni Gusunō u nεε, wōon suru gbiikoon sōo wākura nnesen yokan di, i Gōo sararibun tōo bakaru dio nε, Yinni Gusunōn sō.

⁶ Yen sōo wākura nōobuse sōora i ko i pēε ye ba kun seeyatia doken tōo bakaru tore. I ko i kowa sōo nōoba yiru i n pēε dimō ye ba kun seeyatia

doke. ⁷ Alusuma yen t̄ō gbiikiru s̄ōra i ko i m̄enna i man s̄ā. Yen t̄ō te, i ku ra s̄amburu garu ko. ⁸ Alusuma yen t̄ō baatere i ko i n da man ȳaku d̄ō m̄waararugiru kuenta. S̄ō n̄ōba yiruse, i ko i k̄pam m̄enna i man s̄ā. Yen t̄ō te, i ku s̄amburu garu ko.

Gberun d̄ia gbiikinun t̄ō bakaru

⁹⁻¹⁰ Yinni Gusun̄o u maa Isireliba s̄ōwa saa M̄owisin n̄ōn di u n̄e, i n dua tem m̄e kon b̄e w̄e s̄ō, ma i d̄ianu ḡā, i ko i ka d̄ia gbiikii ni i ḡā mi ȳaku kowo daawawa. ¹¹ K̄pa ȳaku kowon tii u man nu tusia t̄ō w̄erarugirun sisiru k̄pa n wa n ka b̄e n̄onu geu m̄eri. ¹² Yen t̄ō te, i ko i man ȳaku d̄ō m̄waararugiru kua ka ȳaru w̄ō tiagiru te ta ñ alebu gaa m̄. ¹³ I ko i maa som kilo n̄ōba tia m̄e i ka gum burina s̄andi k̄pa ye k̄puron nuburu tu n̄e, Yinni Gusun̄o dore. Yen biru k̄pa i tam litiri tia ka b̄onu t̄are som m̄en w̄ō. ¹⁴ I ñ ko i d̄ia gbiikii nin p̄e di ñ kun m̄e nin bima ye ba s̄onwa ñ kun m̄e ye b̄a k̄suka sere d̄oma te i ka n̄e, Yinni Gusun̄ogia na. I ko wooda yeni m̄em n̄ōwawa mi i w̄ā k̄puro sere ka baadomma.

Ḡēbun t̄ō bakaru

¹⁵ Yinni Gusun̄o u maa Isireliba s̄ōwa saa M̄owisin n̄ōn di u n̄e, i ko i maa alusuma gariwa n̄ōba yiru saa t̄ō w̄erarugirun sisirun di d̄oma t̄en di i ka b̄een d̄ia gbiikii ni, n̄e, Yinni Gusun̄o naawa. ¹⁶ I ko i gariwa s̄ō weeraakuru sere n ka ko t̄ō w̄erarugiru n̄ōba yirusen sisiru. K̄pa i maa n̄e, Yinni Gusun̄o ȳakuru kua. ¹⁷ I ko i ka p̄e yiru na saa b̄een yenun di ȳen baayere ba kua ka som kilo ita ka p̄e seeyatia. B̄een gberun d̄ia gbiikii niya i

ko i ka yen som mε ko, kpa yāku kowo u ye sōsi beri berika. ¹⁸ Yen biru, i ko i nε, Yinni Gusunō yāku dō mwaararugiru kua ka yāanu nōba yiru ni nu wō tia tia mō kpa nu kun alebu gaa mō ka maa kεε kinε kpem teeru ka yā kinenu yiru ka sere tam. Kpa ye kpuron nuburu tu nε, Yinni Gusunō dore. ¹⁹ I ko i maa boo go bεen toranun yākurun sō ka maa yāanu yiru ni nu wō tia tia mō siarabun yākurun sō ²⁰ ka pεε ye sannu. Yāku kowo u koo ka ye kpuro Yinni Gusunō daawawa u nu tusiarun wororu koosi. Kpa ye kpuro ya n sāa nε, Yinni Gusunōgia. Ye kpuron biru, yaa ye kpuro ya koo kowa yāku kowogia. ²¹ Yen tō te, i ko mennawa bεε kpuro i man sā. I n maa sōmburu mō dōma te. Mi i wāa kpuro, i ko i wooda yeni mεm nōwawa sere ka baadommaa.

²² I n bεen gberun dīanu gεemō, i ku ni nu wāa bεen gbee goorō gē. Yen biru i ku maa nu kunōnu ko. I ko i nu sāarobu ka sōbu deriawa. Nε Gusunō bεen Yinniwa na ye gerua.

Tō baka tē sō ba ra kabi wure

²³⁻²⁴ Yinni Gusunō u Isireliba sōwa saa Mōwisin nōn di u nεε, wōn suru nōba yirusen tō gbiikuru sō, i ko i wērawa kpa i kabi so Gusunō u ka bεε yaaya. Tō te, i ko i mennawa kpa i man sā. ²⁵ I ku ra sōmburu garu ko. Kpa i man yāku dō mwaararuginu kua.

Torarun suurun tō bakarū

²⁶ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nεε, ²⁷ wōn suru nōba yirusen sō wōkurusewa i ko i yākuru ko bεen toranun suurun sō. I ko i mennawa kpa i nō bōke kpa i man sā. Kpa i man yāku dō mwaararuginu kua. ²⁸ I ku ra sōmburu garu ko

t̄ɔ te s̄ɔ. D̄omi t̄ɔ te s̄ɔra ba koo b̄ɛ toranun suuru kobun woronu koosi Gusun̄ɔ b̄ɛn Yinnin wuswaa. ²⁹ Wi u kun n̄ɔ b̄akue yen t̄ɔ te, ba koo n̄n̄ wunawa win t̄ambun suunu s̄ɔn di. ³⁰ Wi u maa s̄amburu kua t̄ɔ te s̄ɔ, kon de bu ȳero gowa. ³¹ I ku ra s̄amburu garu ko t̄ɔ te. Ya ko n s̄āawa wooda ka baadomma ka b̄ɛn bibun bweser̄ɔ. Mi i w̄āa kpuro, i ko ye m̄em n̄ɔwawa. ³² Ya ko n s̄āawa nge t̄ɔ w̄ɛrarugiru kpa i n̄ɔ b̄ake. I ko i w̄ɛrawa saa surun s̄ɔ n̄ɔba nn̄en yokan di sere ka yen sisirun yoka.

Kunun t̄ɔ bakaru

³³⁻³⁴ Yinni Gusun̄ɔ u Isireliba s̄ɔwa saa M̄awisin n̄ɔn di u n̄ɛ, saa w̄ɔn suru n̄ɔba yirusen s̄ɔ w̄akura n̄ɔbun di, i ko i Kunun t̄ɔ bakaru diwa s̄ɔ n̄ɔba yiru i ka n̄ɛ, Yinni Gusun̄ɔ s̄a. ³⁵ Yen t̄ɔ gbiikuru, i ko i m̄enna i man s̄a. I ku ra s̄amburu garu ko t̄ɔ te. ³⁶ T̄ɔ baatere i ko i n da man ȳaku d̄ɔ mwaararugiru kuewa sere n ka ko s̄ɔ n̄ɔba yiru ye. Yen s̄ɔ n̄ɔba itase, i ko i kpam m̄ennawa i man s̄a kpa i man ȳaku d̄ɔ mwaararuginu kua. T̄ɔ te, i ku ra s̄amburu garu ko. Ta s̄āawa ḡa girinu.

³⁷ Yeniba kpuro ya s̄āawa t̄ɔ baka ni i ko i di n̄ɛ Yinni Gusun̄ɔn s̄a. Kpa i man ȳaku d̄ɔ mwaararuginu kua ka b̄ɛn gberun d̄ianu ka siarabun ȳakunu ka tam. Ȳakuru baatere ka ten t̄oru. ³⁸ M̄eya i ku maa t̄ɔ w̄ɛrarugiru duari ka ȳaku ni i ra man kue ka sere maa k̄ɛ ni i ra ka n̄ɛ ka maa n̄ɔ m̄w̄ɛrun ȳakuru.

³⁹ Suru n̄ɔba yirusen s̄ɔ w̄akura n̄ɔbuse s̄ɔ, i n b̄ɛn gberun d̄ianu ḡa, i ko i t̄ɔ bakaru diwa s̄ɔ n̄ɔba yiru i ka man b̄ɛr̄ɛ w̄ɛ. Yen t̄ɔ gbiikuru ka yen t̄oru n̄ɔba itase, i ko i w̄ɛrawa i ku s̄amburu

garu ko. ⁴⁰ Yen t̄ō gbiikii te, i ko i dāa marum buram sua ka kpakpa wurusu ka dāa wuru bakasu si su ra n wāa daarō kpa i n nuku dobu m̄ n̄n wuswaaō s̄ō n̄ōba yiru ye. ⁴¹ W̄ō baagere i ko i n da t̄ō baka te diwa i ka man b̄ere w̄e suru n̄ōba yiruse ye s̄ō. Ya ko n s̄awa wooda sere ka baadommaō. ⁴² B̄e Isireliba kpurowa i ko i n wāa kunu s̄ō sere s̄ō n̄ōba yiru. ⁴³ Kpa b̄en bibun bweseru tu ka gia ma na ben sikadoba sinasia kunu s̄ō sanam m̄e na bu yarama Egibitin di. N̄e Gusunō b̄en Yinniwa na ye gerua.

⁴⁴ Nge m̄ya M̄wisi u Isireliba t̄ō baka ni s̄ōwa ni ba ko n da di bu ka Yinni Gusunō b̄ere w̄e.

Gusun̄n kuu bekurugirun dabu

24

¹ Yinni Gusunō u M̄wisi s̄ōwa u n̄e, ² a Isireliba s̄ōwō a n̄e, bu n̄n olifin gum kasuo m̄e mu gea bo kpa fitilano nu n ka s̄re yoka baayere. ³ Aroni u koo ka gum m̄e dawa n̄e, Yinni Gusun̄n kuu bekurugii ten mi, beku kare ten wuswaaō te ta woodan kpakoro te ganua. Kpa u de fitila ni, nu n s̄re yokan di sere yam mu ka s̄ara. Yeni ya ko n s̄awa wooda sere ka ben bibun bweserō. ⁴ Aroni u koo fitila ni s̄andiwa dabu wuraguun w̄llō kpa nu n s̄re w̄kuru baatere sere yam mu ka s̄ara.

P̄e ye ba ra Yinni Gusunō w̄e

⁵ Yinni Gusunō u M̄wisi s̄ōwa u n̄e, a p̄e w̄kura yiru w̄ōwō yen baayere ya n s̄a kilo n̄ōba tia. ⁶ Kaa ye yorewa n̄n wuswaaō tabulu wuragia yen w̄llō s̄a yiru, yen baayere s̄ō p̄e n̄ōba tia.

⁷ Sīa baayeren wǎllǎ kaa turare gea sǎndi kpa bu ye dǎǎ menī nen sǎ pǎε yen ayerǎ kpa n bεε yaaya.

⁸ Tǎǎ wǎrarugiru baatere, ba ko n da man pǎε yen bweseru yiyewa kpa ya n yii mi baadomma. Ya ko n sǎawa wooda bεen bibun bweseru sǎǎ sere ka baadomma. ⁹ Pǎε ye ba kǎsire kua mi, ya ko n sǎawa Aroni ka win bibugia. Ba koo ye diwa yam dεeramǎ. Pǎε ye, ya sǎawa nenem domi nena ba ye wǎ sanam mε ba yǎku dǎǎ mwaararugiru mǎ. Aronin bwesera ta ko n da ye di sere ka baadomma.

Wi u Gusunǎ gari kam gerusin seeyasiabu

¹⁰⁻¹¹ Sǎǎ teeru Isireliban goo ka Egibitigii goon bii wi u ka Isireli tǎn kurǎ mara ba sanna. Kurǎ Isireli win yīsira Selomiti, Debirin bii, Danun bweseru sǎǎ. Selomitin bii wi, u Gusunǎn yīsiru gari kam gerusimǎ u bǎrusimǎ. Yera yande ba ka nǎn da Mǎwisin mi. ¹² Ma ba nǎn yii ba ka mara bu wa ye Yinni Gusunǎ u koo gere.

¹³ Yera Yinni Gusunǎ u Mǎwisi sǎǎwa u nεε, ¹⁴ i ka durǎ wi yario sansanin di. Be ba maa nua u nε Yinni Gusunǎ gari kam gerusi mi, kpa bu ben nǎma sǎndi win wirǎ bu ka seeda di kpa Isireliba kpurowa bu nǎn kpenu kasuku bu go. ¹⁵ Yen biru wooda yeniwa kaa Isireliba wǎ a nεε, wi u nε, Yinni Gusunǎ gari kam gerusi, yǎro u koo yen are wa. ¹⁶ Wi u gesi nε, Yinni Gusunǎ gari kam gerusi, ba koo yǎro gowa. Isireliba kpurowa ba koo nǎn kpenu kasuku bu go. Baa ù n sǎan na sǎǎ, ba koo nǎn gowa yèn sǎ u nε, Yinni Gusunǎ gari kam gerusi.

¹⁷ Goo ù n win winsim go, ba koo maa yǎro gowa.

¹⁸ Goo ù n win winsim yaa saberu go, u koo ten kǎsire wǎwa wasiru. Hundewa ya hunden kǎsire.

19 Goo ù n maa win winsim mæera kua, mæera yen bwesera ba koo yëro ko. 20 Wi u goo bua, ba koo maa yëro buawa. Wi u goon nɔni wĩa, ba koo maa yëron nɔni wĩawa. Wi u goon dondu bua, ba koo maa yërogiru buawa. Kɔsa ye tɔnu u win tɔnusi kua kpuro, yera ba koo maa nùn kɔsie.

21 Wi u yaa saberu go, u koo ten kɔsire wẽwa. Wi u maa tɔnu go, ba koo maa yëro gowa.

22 Wooda tia yera ba koo ka bεε ka bεen sɔbu siri. Nε Gusunɔ bεen Yinniwa na ye gerua.

23 Ma Mɔwisi u Isireliba kpuro ye sɔɔwa. Ma ba durɔ wi u Yinni Gusunɔ gari kam gerusi mi yara sansanin di ba nùn kpenu kasuka ba go. Nge mɛya ba ka kua ye Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

Tem wɛrasiabu

25

1-2 Yinni Gusunɔ u ka Mɔwisi gari kua guu te ba mɔ Sinain wɔllɔ u nεε, bεε Isireliba ì n dua tem mε sɔɔ, mε kon bεε wẽ mi, i ko i dewa bεen gbean tem mu wɛra nen sɔ. 3 Wɔɔ nɔɔba tia sɔɔra i ko i bεen gbea duure kpa i bεen resem gbaanu sɔmε i nin dānu kɔni. Kpa i yen marum sɔri. 4 Adama wɔɔ nɔɔba yiruse, ya ko n sāawa wɔɔ wɛraruguu Yinni Gusunɔn sɔ. Bεen gbenu nu koo wɛrawa mam mam. I ku ra nu dīanu duure, i ñ ko i maa bεen resem kɔni. 5 Baa dīa ni nu wɔruma sanam mε i gɛɛmɔ ma nu kpia ka tii, i ñ nu gɛɛmɔ. I ñ maa resem sɔrimɔ ye ya ka tii mara. Domi bεen gbea ya koo wɛrawa mam mam wɔɔ ge sɔɔ. 6 Adama wɔɔ wɛraruguu ge sɔɔ, ye ya kpia ka tii, yera i ko i di bεε ka bεen sɔm kowobu ka bεen yobu ka sere maa sɔɔ

be ba wāa bēen suunu sōo ⁷ ka bēen yaa sabenu ka gbeeku yē. Ye tem mē, mu koo kpi yera i ko i di.

Yakiabun wōo

⁸ I ko i wōo nōba yirun suba nōba yiru deriwa yu doona. Ye kpuro ya sāawa mi, wōo weeraakuru tia sari. ⁹ Yen wōo dāakun suru nōba yirusen sōo wākuru, tōo te ba torarun yākuru kua mi, i ko i kōbi wurawa ka kuuki tem mē kpuro sōo. ¹⁰ Wōo weeraakurusen wōo ge, ga ko n sāawa nenem nē, Yinni Gusunən sō. Kpa i kpara ma baawure u tii mā. Wōo ge sōo, ba koo gbee te goo u raa dōra n̄ kun mē te ba n̄n mwaari wesiawa tu ko wigiru. Wi u raa maa yoru dimō, u koo yakiara u wura win yenuō. ¹¹ Nge mēya i ko n da wōo weeraakuru baateren yakiabun tōo bakaru di. I ko i wērawa wōo ge sōo. I n̄ dīanu ganu duurumō. I n̄ maa dīanu ganu gēmō ni nu ka tii kpia. Mēya i n̄ maa resēm sōrimō ye ya mara resēm gbaarō te ba n̄ sōnwa. ¹² Domi nuku doo bun wōowa ge i ko i wuna nenem nē Yinni Gusunən sō. Adama bēen gbean dīana i ko i di.

¹³ Wōo ge sōo, baawure u koo win tem mwawa mē ba raa n̄n mwaari. ¹⁴ I n̄ tem dōramō, n̄ kun mē i n̄ dwemō, bēen goo u ku raa win winsim nōni wōke. ¹⁵ Wi u kī u win gberu dōra, u koo gina lasabu kowa u wa mēn nōo ta koo dīanu mā sere wōo weeraaku te, tu ka yibu tē sōo ba ra yakiabun tōo bakaru ko tē sōo yēro u koo tu wesia. ¹⁶ Nge mē wōsu su dabiru nē, nge mēya gbee ten gobi yi ko n kpāaru nē. Wōsun sukum mē mu tie mù kun dabi sere wōo weeraaku te, tu ka yibu, ten gobi yi n̄ ko yi n̄ kpā. Domi ye ba koo gē gbee te sōo, yera u dōramō. ¹⁷ Bēen goo u ku raa win winsim nōni wōke. I ko i

man nasiawa domi nena na sāa Gusunɔ bɛɛn Yinni.
 18 I nɛn woodaba mɛm nɔɔwɔ kpa i sī ye sɔɔ. Saa ye
 sɔɔra i ko i sina tem mɛ sɔɔ ka bɔri yendu. 19 Tem
 mɛ, mu koo dīanu ko ni nu koo bɛɛ turi kpa i n ka
 wāa bɔri yendu sɔɔ.

20 Sɔrɔkudo i ko i tii bikia i nɛɛ, mba i ko i di
 wɔɔ nɔɔba yiruse te. Domi i n̄ wɔɔ ge sɔɔ dīanu
 duurumɔ, i n̄ maa gɛɛmɔ. 21 Kon bɛɛ domaru kua
 wɔɔ nɔɔba tiase kpa bɛɛn gbea yu wɔɔ itan dīanu
 ma. 22 Wɔɔ nɔɔba itase sɔɔ, i ko i dīanu duure kpa
 bɛɛn dīa gurunu nu n tie sere i ka wɔɔ nɔɔba nnɛsen
 dīanu gɛ.

Tem ka dian yakiabu

23 Goo kun tɔnu tem dɔremɔ kpa yɛro u n mu mɔ
 sere ka baadommaɔ, domi nɛ, Yinni Gusunɔwa na
 tem mɔ, i maa wāawa nɛn mi nge sɔbu. 24 Yen sɔna
 mi i sina kpuro, i ko i tem yakiabun wooda ye mɛm
 nɔɔwawa.

25 Bɛɛ sɔɔ, goo ù n kua sāaro, ma u win tem sukum
 dɔra, win dusi goo ù n gobi mɔ, u koo kpī u mu
 yakia. 26 Yɛro ù kun maa dusi goo mɔ wi u koo mu
 yakia, win tii u koo kookari kowa u ka mu yakia.
 27 U koo wɔsu gariwa si su tie wɔɔ weeraaku te, tu
 ka sere yibu kpa u si kpuron gobi kɔsia kpa tem mɛ,
 mu ko wigim. 28 U kun gobi wa u ka mu yakia, u
 koo mu wi u tem mɛ dwa deria sere yakiabun tɔɔ
 bakaru tu ka turi. Yen biru u koo kpī u wura tem
 mɛ sɔɔ.

29 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, goo ù n win diru dɔra te ta
 wāa wuu gbāraruuguu sɔɔ, wɔɔ tia u mɔ u ka tu yakia.
 30 Yɛro ù n kpana u dii te yakia wɔɔ tia yen baa sɔɔ,
 ta koo kowa wi u tu dwagiru sere ka baadommaɔ.
 U n̄ maa tu wesiamɔ baa yakiabun tɔɔ bakaru tà n

tunuma. ³¹ Adama dii te ta wāa wuu ge ga ñ gbāraru mō sōō, ba koo tu yakiawa nge mē ba ra tem yakiē. Baa ñ n mēren na, wi u raa dii te mō, ba koo nùn tu wesiawa yakiabun tōō bakaru sōō.

³² Adama Lefiban wusu ka ben dia, ba ko n da kpī bu ye yakiē saa kpuro. ³³ Wi u Lefiban goon diru dwa, yakiabun tōō bakaru tà n tunuma, u koo yariwa dii ten min di ka wuu gen min di. Lefiban dia ya sāawa ben tiiginu Isirelibaginun suunu sōō. ³⁴ Gbee ni nu maa ka ben wusu sikerene, ben goo kun kpē u nu dāra. Domi bera ba nu mō sere ka baadommaō.

Bōkurabun wooda

³⁵ Yinni Gusunō u nēē, wunen Isirelisi ù n sāaru duura, ma u ñ kpē u tii nōōri, a de a nùn somi u ka win wāaru di. Nge mēya kaa maa sōō kua kpa u wa u sina tem mē sōō wunen bōkuō. ³⁶ À n nùn gāanu bōkura, a ku nùn are kasusi. A de a nē Gusunō wunen Yinni nasia, kpa wunen winsim u wa u n wāa wunen bōkuō. ³⁷ À n nùn gobi bōkura ñ kun mē dīanu, a ku nim doke. ³⁸ Nē Gusunō bēēn Yinniwa na ye gerua. Nēna na bēē yara saa Egibitin di n ka bēē Kananin tem wē kpa na n sāa bēēn Yinni.

Yorun wooda

³⁹ Yinni Gusunō u maa nēē, wunen Isirelisi ù n sāaru duura ma u nun tii dāre, a ku nùn yoo sōma koosia. ⁴⁰ U ko n sāawa wunen sōm kowo, u n wāa wunen yēnuō sere yakiabun tōō bakaru tu ka na. ⁴¹ Yakiabun tōō baka te, tà n tunuma, kaa nùn yakiawa wi ka win bibu kpa u wura u win yēnugibu deema, u win sikadoban gbea tubi di. ⁴² Domi ba sāawa nēn yobu be na yarama Egibitin di. Ba ñ koo

bu dāra nge mε ba ra yobu dāre. ⁴³ A ku nūn dam dāre. A sōsio ma a nε Gusunə wunεn Yinni nasie.

⁴⁴ À n yobu kī, bwese tuku ni nu ka nun sik-erenεwa kaa yoru mwεeri ba n sāa wunεgibu.

⁴⁵ Kaa kpī a sɔbun bibu dwe be ba wāa wunεn yenuə ka sere be ba mara bεen tem sɔɔ. À n bu dwa, ba ko n sāawa wunεgibu. ⁴⁶ Wunεn bibun bweseru ta koo kpī tu bu tubi di sere ka baadommaə. Adama goo u ku raa win Isirelisi dam dāre.

⁴⁷ Sɔɔ goo ù n wāa wunεn yenuə, ma u kua gobigii, ma Isireli goo u sāaru duura, ma u tii sɔɔ wi dāre, ñ kun mε sɔɔ win dusi goo, ⁴⁸ Isireli wi, u koo kpī u tii yakia ñ kun mε win dusi goo u nūn yakia ⁴⁹ ñ kun mε win baan mɔɔ ñ kun mε win baan wɔnə ñ kun mε ben bii goo ñ kun mε win dusi goo gesi. Wi u maa tii dāra mi, ù n dam wa u ka tii yakia, u koo kpī u tii yakia. ⁵⁰ Ba koo wōsun geeru gariwa wi ka wi u nūn dwa saa mìn di u tii dāra sere yakiabun tōɔ bakaru tu ka turi. Win yakiabun gobin geeru ta ko n sāawa nge gobi yi ba koo sɔm kowo kəsia wōɔ si sɔɔ. ⁵¹ Wōsu sù n maa tie su kpā yakiabun tōɔ bakaru tu sere turi, u koo win yakiabun gobi kəsiawa nge mε wōɔ sin geera nε. ⁵² Wōsu sù kun maa dabi sere yakiabun tōɔ bakaru tu ka turi, u koo win yakiabun gobi kəsiawa nge mε wōɔ sin geera nε. ⁵³ U n wāa win yinnin mi, yinni wi, u koo nūn kowa nge mε ba ra sɔm kowo kue. U ñ koo nūn dam dāre. ⁵⁴ U kun kpīa u tii yakie ka swaa yen gaa, u koo yakia ra wi ka win bibu yakiabun tōɔ bakaru sɔɔ.

Nεna Gusunə bεen Yinni

⁵⁵ Isireliba ba sāawa nε, Yinni Gusunən yobu be na yara Egibitin di. Nε Gusunə na sāawa ben Yinni.

26

¹ Na nεε, i ku bwāroku gagu sã. I ku ra maa gāanu ganun weenasinu ko. I ku maa kperu garu gira te ba gāanu ganun weenasinu koosi kpa i yiira i sã. Domi nɛna na Gusunɔ bεεn Yinni.

² I t̄ɔ wērarugiru yaayo kpa i nɛn kuu bekurugiru bεεε wē. Nε, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

Domanu

³ I n nɛn woodaba mem nɔɔwa ma i ye swīi, ⁴ kon de gura yu nε yen saa sɔɔ kpa tem mu dīanu wē kpa dānu nu binu ma. ⁵ I ko n dīanu gēemɔwa sere bεεn resem yu ka sɔribu turi. Kpa resem ye, ya n maa wāa duurubun saa. I ko i dī i debu kpa i n wāa ka b̄ri yendu bεεn tem sɔɔ. ⁶ Kon de alafia ya n wāa tem mε sɔɔ. Goo kun bεε baasimɔ i n d̄ɔ. Kon de yεε ḡbi yi doona. Meya tabu kun maa duɔ tem mε sɔɔ. ⁷ I ko i bεεn yiberɛba naa girawa kpa i bu takobi s̄kiri i kamia. ⁸ Bεεn nɔɔbu ba koo kpī bu t̄mbu wunɔbu (100) naa swīi bu go. Kpa bεεn wunɔbu bu t̄mbu n̄rɔbun suba w̄kuru (10.000) naa swīi bu go ka takobi. ⁹ Kon ka bεε n̄nu geu mεeri kpa n de i marura i k̄wara kpa n de nɛn arukawani ya n wāa sere ka bεεn bibun bibɔ. ¹⁰ I ko i bεεn dīa gurunu di sere nu tiara kpa i kpaanu k̄sire ko bεεn biranɔ. ¹¹ Kon de bu nɛn wāa yeru gira bεεn suunu sɔɔ. Na ñ maa bεε biru kisimɔ. ¹² Na kon s̄imɔwa bεεn suunu sɔɔ kpa na n s̄aa bεεn Yinni kpa i n maa s̄aa nɛn t̄mbu. ¹³ Nɛna Gusunɔ bεεn Yinni, nε wi na bεε yara saa yorun di Egibitiɔ. Nɛna na Egibitigibun dam d̄ɔrebu kpeerasia. Tē i ko i kpī i s̄i n kun ka sekuru.

B̄ri

14 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, ì kun nɛn woodaba mɛm nɔɔwɛ, ma i ñ sīimɔ ye sɔɔ, 15 ma i nɛn arukawani yina, i nɛn woodaba biru kisi, i ñ ka bu sɔmburu kue, 16 wee ye kon bɛɛ kua.

Kon bɛɛ berum tia kpa n de wasi sun bakaru tu bɛɛ wɔri i woora sere bɛɛn nɔni yi tonda kpa i n wahala mɔ. Kam sɔra i ko i bɛɛn dīanu duure. Domi bɛɛn yiberɛbara ba koo nu di. 17 Kon bɛɛ biru kisi kpa bɛɛn yiberɛba bu bɛɛ kamia. Kpa be ba bɛɛ tusa bu bɛɛ dam dɔre. I ko i duki yakikirawa baa bà kun bɛɛ naa gire.

18 Yeniba kpuron biru, ì kun man mɛm nɔɔwɛ, kon bɛɛ sɛɛyasia too too bɛɛn torarun sɔ. 19 Kon bɛɛn dam bua mɛn sɔ i tii sue. Kon de wɔllu tu bɔbia nge sisu kpa gura yu ku nɛ. Kpa tem mu bɔbia nge sii gandu. 20 I ko i bɛɛn dam dɔrawa kam sɔɔ. Domi tem mu ñ dīanu mɔ. Mɛya dānu nu ñ maa marumɔ.

21 I n man seesimɔ, kon bɛɛ sɛɛyasia too too bɛɛn toranun sɔ. 22 Kon bɛɛ gbeeku yɛɛ surema yi bɛɛn bibu go sere ka bɛɛn yaa sabenɔ kpa i kun maa dabi kpa bɛɛn swɛɛ yi ghi.

23 Sɛɛyasia bini bù kun maa dere i gɔru gɔsie, ma i man seesimɔ, 24 nɛn tii kon bɛɛ seesi kpa n maa bɛɛ sɛɛyasia too too n kere yellu bɛɛn toranun sɔ. 25 Kon de tabu bu bɛɛ wɔri yɛn sɔ i nɛn arukawani kusia. I n menna i kukua bɛɛn wusɔ, kon de bararu tu bɛɛ wɔri kpa yiberɛba bu bɛɛ nɔma turi. 26 Kon de gɔru tu na. Saa ye sɔɔ, tɔn kurɔbu wɔkuru ba koo pɛɛ wɔwa doo teu sɔɔ kpa bu ka bɛɛ naawa ye ya ñ bɛɛ debumɔ.

27 Yeniban biru ì kun man mɛm nɔɔwɛ, ma i man seesimɔ, 28 nɛn tii kon bɛɛ seesi ka mɔru kpa n bɛɛ sɛɛyasia nɔn nɔɔba yiru n kere yellu bɛɛn toranun

sō. ²⁹ I ko i gōaru wa sere i bēen bibu tem. ³⁰ Kon bēe tusi sere n bēe gunguu n̄n mi i ra yākuru ko kōsuku ka bwāarokunu ni i ra ka sōo sā. Kon bēen gonu sōndi bwāaroku nin kēkin wōllō. ³¹ Kon bēen wusu gōsia bansu kpa n bēen sāa yenu kōsuku. Na n̄ maa bēen yākunu mwāamō. ³² Kon bēen tem kam koosia. Bēen yiberē be, ba koo na bu sina mi, kpa biti yu bu mwa. ³³ Kon de bu bēe tabu wōri kpa i yarina i da tem tukumō. Kpa bēen wusu su ko bansu.

³⁴⁻³⁵ Saa yē sōo i ko i n wāa tem tukum mi, bēen tem mē, mu koo wēra, wēra bi i n̄ daa mu wēere.

³⁶ Be ba koo tiara ba n wāa yiberēban temō, kon de bu nuki sankira. Baa wuru kokosun damu, ga koo de bu duka yakurawa. Ba koo yakurawa nge be ba yiberēba wa ba tabu yānu neni ba ka bu naa gire. Ba koo wōrikuwa baa goo ù kun bu naa swīi. ³⁷ Ba koo wōrikinawa nge be ba goonamō tabu sōo ka takobi. Ba n̄ kpē bu yōra bu ben yiberēba ma. ³⁸ Ba koo gbiwa bwese tukunun suunu sōo. Kpa yiberēba bu bu kam koosia. ³⁹ Be ba koo tiara yiberēban tem mi, ba koo woorawa ka nuku sankiranu ben toranun sōo ka ben baababaginun sōo.

Gusunō u koo win arukawani yaaya

⁴⁰ Isireli be ba tiara, ba koo ben toranu tuuba ko ka ben baababaginu ni ba kua nē, Yinni Gusunōn wuswāaō ka sere seesi bi ba man seesi. ⁴¹ Ba koo gia ma nēna na bu seesi ma na ka bu da tem tukumō ben yiberēban mi. Saa ye sōora ba koo tii kawa ben naanē sarirun sōo kpa bu gia ma nēna na bu sēyasiaamō ben toranun sōo. ⁴² Saa ye sōo, kon nēn arukawaniba yaaya ye na bōkua ka ben baababa. Bera Aburhamu ka Isaki ka Yakōbu. Kon

maa nɛn nɔɔ mwɛɛru yaaya te na kua ben tem sɔ.

⁴³ Ben biru, tem mɛ, mu koo wɛra. Saa ye sɔra ba koo sɛɛyasiabu wa yɛn sɔ ba nɛn woodaba deri.

⁴⁴ Adama baa b̄a n w̄aa tem tukumɔ ben yibɛɛban mi, na n̄ bu derimɔ mam mam. Na n̄ bu biru kisimɔ, na n̄ maa bu kpeerasiamɔ. Na n̄ nɛn arukawani ye kusiamɔ. Domi na s̄awa Gusunɔ ben Yinni. ⁴⁵ Ben arufaanin s̄a kon arukawani ye yaaya ye na ka ben baababa b̄akua mi, ye ya dera na bu yara Egibitin di bwesenu kpuron n̄ni biru, ma na kua ben Yinni. Nɛna Yinni Gusunɔ.

⁴⁶ Wooda ka s̄ɔsi niniwa Yinni Gusunɔ u Mɔwisi w̄ɛ Sinain guurɔ u ka Isireliba s̄a.

Nɔɔ mwɛɛnun yibiabu

27

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi s̄ɔwa u nɛɛ, ² a Isireliba wooda yeni s̄ɔwɔ a nɛɛ, goo ù n nɔɔ mwɛɛru kua u nɛɛ, u koo nɛ, Yinni Gusunɔ t̄nu k̄ɛ, u koo kp̄i u gobi k̄sia t̄nu win ayerɔ nge mɛni u ka win nɔɔ mwɛɛru yibia.

³ Saa t̄n durɔ wi u w̄ɔ yendu m̄n di n ka da w̄ɔ watagii, sii geesun gobi weeraakura u koo k̄sia nge mɛ ba ra s̄a yerun gobi k̄si. ⁴ N n t̄n kur̄n na, sii geesun gobi tɛna.

⁵ T̄n durɔ wi u m̄ w̄ɔ n̄abu n ka da w̄ɔ yendugii, sii geesun gobi yenda u koo k̄sia. N n maa t̄n kur̄n na, sii geesun gobi w̄kuru.

⁶ Saa t̄n durɔ suru tiagii sere n ka da w̄ɔ n̄abugii, sii geesun gobi n̄abuwa u koo k̄sia. N n maa t̄n kur̄n na, sii geesun gobi itawa u koo k̄sia.

⁷ Goo ù n maa w̄ɔ wata m̄ n̄ kun mɛ ù n kere mɛ, sii geesun gobi w̄kura n̄abuwa u koo k̄sia. N

n maa tən kurən na, sii geesun gobi wākura u koo kāsia.

⁸ Goo ù n sāa sāaro too, ma u ñ kpē u kāsia mē ba gerua, ba koo ka yēro dawa yāku kowon mi, kpa yāku kowo wi, u nùn sō mēn nōo u koo kāsia nge mē win waara nē.

⁹ Goo ù n nē, Yinni Gusunō nōo mwēeru kua ma u koo man yaa saberu kē te ba ra ka yākuru ko, yaa sabe te, ta ko n sāawa nēgiru. ¹⁰ Ba ñ ka tu garu kāsina mō te ta kun wā. Baa tà kun maa wā, ba ñ ka tu garu kāsina mō te ta wā. Ka mē, bà n maa ka tu kāsina, ni yiru kpuro nu ko n sāawa nēginu.

¹¹ Goo ù n ka yaa saberu na te ba ku ra ka yākuru ko, ba koo ka tu dawa yāku kowon mi. ¹² Kpa yāku kowo u tu mēeri u ten geeru bura. ¹³ Wi u ka yaa sabe te na, ma u kī u tu yakia, gee te yāku kowo u nùn bure, tera u koo kāsia. Kpa u maa gee ten bōnu nōobun tia sosi.

¹⁴ Goo ù n win diru Yinni Gusunō kā, yāku kowowa u koo da u tu mēeri kpa u ten geerun saka gere. Gee te u gerua mi, tera ba koo ka sōmburu ko. ¹⁵ Adama ù n kī u win dii te yakia, u koo gina gee te yāku kowo u bura mi kāsia wa kpa u ten wōllō bōnu nōobusen tia sosi dii te, tu sere maa ko wigiru.

¹⁶ Goo ù n maa win gberu Yinni Gusunō wē, ba koo ten geeru burawa. Dīa ni ba koo duuren kpāara ba koo mēeri. Nge tē bà n dīa ni ba mō ɔɔsu duura, ma nu kilo gooba wunōbu (300) kua, sii geesun gobi weeraakura ba koo kāsia. ¹⁷ N n sāan na yakiabun tōo bakarun diya u gbee te wē, ten gobi kpurowa u koo kāsia. ¹⁸ U n gbee te Yinni Gusunō wē yakiabun tōo bakarun biru, yāku kowo u koo ten

gobi kawawa. U koo wɔ̃ si su tie sere yakiabun tɔ̃ bakaru tu ka turin gobi kɔ̃siawa.

¹⁹ Yēro ù n kī u win gbee te yakia, u koo kɔ̃siawa ye ba bura mi, kpa u yen bɔ̃nu nɔ̃bun tia sosi gbee te, tu sere maa ko wigiru.

²⁰ U kun tu yakie, ma ba tu goo dɔ̃re, u ñ maa kpɛ u tu yakia win tii. ²¹ Yakiabun tɔ̃ bakaru tà n tunuma, ta koo kowa Yinni Gusunɔ̃giru. Yāku kowoba ba ko n tu mɔ̃ sere ka baadommaɔ̃.

²² Goo ù n Yinni Gusunɔ̃ gberu wɛ̃ te u dwa, n ñ mɔ̃ te u tubi di, ²³ yāku kowowa u koo tu mɛ̃ri kpa u ten geeru bura. U koo wɔ̃su gariwa si su tie yakiabun tɔ̃ bakaru tu ka turi. Wɔ̃ si kpuron gobiya u koo gere kpa gobi yi, yi ko Yinni Gusunɔ̃gii. ²⁴ Adama yakiabun tɔ̃ bakaru tà n tunuma, gbee te, ta ko n sãawa wi u raa nùn tu dɔ̃regiru.

²⁵ Ba koo gãanu kpuron geeru burawa nge mɛ̃ ba ra sãa yerun gobi kɔ̃si. N deema gobi yin tian bunum mu ra n sãawa garamu wɔ̃kuru.

Kɛ̃ɛ bwese bweseka

²⁶ Goo u ku raa win yaa saberun buu gbiikuu Yinni Gusunɔ̃ kɛ̃. Domi ga sãawa Yinni Gusunɔ̃guu kɔ̃ yèn sɔ̃ ga sãa buu gbiikuu. Baa ñ n yāarun na ñ kun mɛ̃ ketɛ, ga sãawa Yinni Gusunɔ̃guu. ²⁷ Gà n maa sãan na sabe te ba ku ra ka yākuru kon buu gbiikuu, wi u ka tu na u koo kpī u tu yakia ù n gee te yāku kowo u nùn bure kɔ̃sia kpa u maa ten bɔ̃nu nɔ̃bun tia sosi. U n kpāna u tu yakia, yāku kowo u koo kpī u tu goo dɔ̃re nge mɛ̃ u ten geeru bure.

²⁸ Gãa ni ba Yinni Gusunɔ̃ kã sere ka baadommaɔ̃, aa tɔ̃nuwa? N kun mɛ̃ yaa sabera? N kun mɛ̃ gbee

te u tubi diwa? Gãa ni ba gɔsa ba yi Yinni Gusunɔn sɔ̄ gesi, n n̄ maa koorɔ u nu yakia n̄ kun mɛ u nu dɔra. Nu ko n sãawa Yinni Gusunɔginu sere ka baadommaɔ. ²⁹ Baa n̄ n̄ tɔnun na n̄ n̄ koorɔ u n̄n̄n̄ yakia. Ba koo yẽro gowa.

³⁰ I ko i n̄ da Yinni Gusunɔ bɛɛn gberun dīanun suba wɔkuru sɔ̄ tia yiyewa sere ka dãa marumɔ.

³¹ Goo ù n̄ kī u ye yakia, u koo yen gee te kɔsiawa kpa u maa yen bɔnu nɔɔbun tia sosi. ³² Mɛya maa yaa sabenu sɔ̄. Yãara? Kɛɛwa? Boowa? Sabe ni ba kpare gesi, wɔkuru baateren wɔllɔ Yinni Gusunɔ u teeru mɔ. ³³ Wi u sabe ni mɔ, u n̄ koo gɔsi te ta wã n̄ kun mɛ te ta kun wã. U n̄ maa ka tu garu kɔsinamɔ. Baa ù n̄ ka tu garu kɔsina, ni yiru kpuro nu ko n sãawa Yinni Gusunɔginu. N n̄ koorɔ bu nu yakia.

³⁴ Wooda yenibara Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wɛ̄ Isireliban sɔ̄ Sinain guurɔ.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8